

AZ ÉLELMISZER-TERMELÉS GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEINEK PÉNZÜGYI HELYZETE 2016

Agrárgazdasági Kutató Intézet

**AZ ÉLELMISZER-TERMELÉS
GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEINEK
PÉNZÜGYI HELYZETE
2016**

Szerzők: Illés Ivett
Keményné Horváth Zsuzsanna

Opponensek: Marusa Mariann
Pásztor Zsuzsanna

Felelős kiadó: Juhász Anikó

Szerkesztőbizottság:	Biró Szabolcs	Lámfalusi Ibolya
	Dublecz Károly	Pető Károly
	Felföldi János	Potori Norbert
	Fertő Imre	Rieger László
	Herdon Miklós	Stummer Ildikó
	Illés B. Csaba	Szakály Zoltán
	Kapronczai István	Szűcs István
	Káposzta József	Takács István
	Kemény Gábor	Tóth József
	Kertész Róbert	Tóth Tamás
	Keszthelyi Szilárd	Vágó Szabolcs

Kiadó:

Agrárgazdasági Kutató Intézet
H-1093 Budapest, Zsil utca 3–5.
Postacím: H-1463 Budapest, Pf. 944
Telefón: (+36 1) 217-1011
Fax: (+36 1) 217-4469
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu

DOI: <http://dx.doi.org/10.7896/ai1707>
ISSN 2498-5139
ISSN 1418-2130 (Agrárgazdasági Információk sorozat)

Nyomda, kötetzet: Primerate Kft.
© Agrárgazdasági Kutató Intézet

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatva vagy elektronikusan) történő tárolása vagy továbbítása, továbbá bármilyen elven működő adatbázis-kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló	5	Összefoglalás	23
Problémafelvetés	5	Summary	24
Módszer	5	Kivonat	25
Eredmények	5	Abstract	25
Bevezetés	7	Mellékletek	26
Az elemzés alapját képező NAV-adatbázissal kapcsolatos magyarázat	8	Mellékletek jegyzéke	26
A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat ágazatban tevékenykedő szervezetek pénzügyi helyzete	9	Hivatkozások jegyzéke	38
Jövedelem és jövedelmezőség	9		
Bevételek és ráfordítások	10		
Eszközök és források	11		
A mezőgazdasági társas vállalkozások eredményesség, méret és gazdálkodási forma szerinti jellemzői	13		
Az élelmiszerek, italok és dohánytermékek gyártásában működő szervezetek pénzügyi helyzete	16		
Jövedelemhelyzet	16		
Bevételek és ráfordítások	17		
Eszközök és források	18		
Az élelmiszeripari vállalkozások jellemzői szakágazati, gazdálkodási formák és méretkategóriák szerint	20		

Vezetői összefoglaló

Problémafelvetés

Az elemzés célja az élelmiszer-termelésben működő szervezetek 2016. évi gazdálkodásának bemutatása a 2015. évi eredményekhez hasonlítva. A mezőgazdaságban és élelmiszeriparban tevékenykedő kettős könyvvitelt vezető társas vállalkozások adóbevallásának adatai pontos (nem becslésen alapuló) információt nyújtanak az üzemek működésének pénzügyi, vagyoni és jövedelmezőségi helyzetéről. Ezen adatok áttekintésével és elemzésével, illetve időbeli összehasonlításával valós képet kaphatunk az érintett ágazatok adott évi teljesítményéről, eredményéről.

Módszer

Az elemzés alapvetően statisztikai viszonyszámokra (megoszlási viszonyszámok, időbeli összehasonlító viszonyszámok) támaszkodik. A vállalkozások tevékenységének elemzéséhez vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetet jellemző mutatókat, megtérülési és tőkeáttételi mutatókat használtunk fel.

Eredmények

A mezőgazdasági társas vállalkozások adózás előtti eredménye 103,4 milliárd forintról 105,4 milliárd forintra, az üzemi tevékenységből származó eredménye pedig 107,3 milliárd forintról 114,8 milliárd forintra emelkedett 2016-ban. Ez utóbbi eredménytöbblet a bevételek 4,5 százalékos (96,3 milliárd forint) növekedésének köszönhető, miközben a ráfordítások szintén bővültek, ám a bevételeknél kisebb mértékben, összességében 4,3 százalékkal (88,9 milliárd forint). A mezőgazdasági vállalkozások pénzügyi művelete-

inek eredménye továbbra is veszteségesnek minősült. Fontos megemlíteni azonban, hogy a számviteli változások befolyásolták az eredmények alakulását. Annak ellenére, hogy a mezőgazdasági társas vállalkozások száma mintegy 5 százalékkal csökkent, összes eszközállományuk 2,8 százalékkal 3100 milliárd forintra bővült az előző évhez képest. Az eszközállomány növekedését a pénzeszközök és a befektetett pénzügyi eszközök jelentős bővülése eredményezte. A források között a saját tőke állománya bővült számottevően, azon belül is az eredménytartalék és a jegyzett tőke állománya nőtt érdemben. Míg a tőkeállomány bővült, a kötelezettségek állománya csökkent, ezáltal a mezőgazdasági vállalkozások eladósodottsága tovább javult 2016-ban.

Az élelmiszeripari szakágazatok eredménykategóriái pozitívan változtak az előző évi eredményekhez képest 2016-ban. A legfontosabb változást a pénzügyi műveletek eredményének jelentős emelkedése és pozitív tartományba kerülése jelentette, amely így +4,7 milliárd forintra nőtt 2016-ban. Ennek háttérében elsősorban a pénzügyi műveletek bevételeinek kismértékű, 3,3 százalékos növekedése, illetve a ráfordítások jelentős, 19,1 százalékos csökkenése állt. Az élelmiszeripari szakágazatok jövedelemhelyzetének pozitív irányú változását mutatja, hogy tovább javult az árbevétel-arányos nyereség (ROS) 3,3-ról 3,8 százalékra. Annak ellenére, hogy az élelmiszeripari társas vállalkozások száma a 2015. évi 5335-ről 5250-re csökkent, az összes eszközállományuk 7,2 százalékkal 2633,1 milliárd forintra bővült az előző évhez képest. Az eszközökön belül az állományok megoszlása hasonló volt az előző évihez. Az eszközök állományának 177,5 milliárd forintos növekedését a befektetett eszközök 111,7 milliárd forintos bővülése segítette legnagyobb mértékben. A források esetében a tárgyévi növekményt teljes egészében a saját tőke növekedése okozta, és valamelyest a kötelezettségek csökkenése is ellensúlyozta.

Bevezetés

Az elemzés célja az élelmiszer-termelés, azaz a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban (továbbiakban: mezőgazdasági), valamint az élelmiszereket, ital- és dohánytermékeket gyártó ágazatban működő (továbbiakban: élelmiszeripari) gazdasági szervezetek 2016. évi gazdálkodásának bemutatása a 2015. évi eredményekhez hasonlítva. Habár a vizsgálat fókuszában az említett két év adatainak összevetése áll, amennyiben a folyamatok bemutatása igényelte, hosszabb időszakra is visszanyúltak a szerzők.

Az összeállítás a Nemzeti Adó- és Vámhivatal adatait tartalmazó adatbázis (NAV-adatbázis) alapján

készült, amely a kettős könyvvitelt vezető vállalkozások beszámolóit tartalmazza. A vizsgálat tárgyát képező mezőgazdaságon és élelmiszeriparon kívüli egyéb nemzetgazdasági ágazatokra vonatkozó adatok a NAV-gyorsjelentésekből származnak.

A kiadvány érdemi része szöveges elemzéssel kezdődik, amely a mezőgazdasági, azt követően pedig az élelmiszeripari ágazat eredményalakulására vonatkozó adatokat, bevételeit és kiadásait, továbbá az eszköz- és forrásállományát értékeli. A kiadvány mellékletét képező táblázatok a szöveges elemzés alapjául szolgáló adatokat tartalmazzák részletesen.

Az elemzés alapját képező NAV-adatbázissal kapcsolatos magyarázat

A NAV adatállományában csak az év végén is működő, adóbevallást készítő és a tárgyévet követő május 31-ig hibamentesen benyújtó társas vállalkozások adatai szerepelnek, év közben megszűnt vagy átalakult gazdálkodó egységekre vonatkozó adatokat nem tartalmaz. A jogutód teljesítményéről a működés megkezdésétől számítva csak részadatok állnak rendelkezésre. Vizsgálatunk kizárólag a normál üzleti évet záró vállalkozásokra terjed ki, ezáltal az eltérő üzleti évet választó gazdálkodások adatai nem képezik annak tárgyát. Az elemzés nem terjed ki továbbá az egyszerűsített vállalkozási adó (eva), a kisadózók tételes adója (kata), valamint a kisvállalkozói adó szerint adózó, kettős könyvvizetést végző vállalkozások adataira.

A 2016. évtől életbe lépett számviteli törvénymódosítások alapján a rendkívüli eredményt képező tételek átsorolásra kerültek a tartalmuknak megfelelő egyéb, illetve a pénzügyi műveletek bevételei, ráfordításai eredmény sorokba, így ezen tételek nem szerepelnek a 2016. évben. Az eredmények összehasonlítása és érté-

kelése során figyelembe vettük a számviteli törvény módosulását, ám a változások eredménykategóriákra gyakorolt hatásának pontos számszerűsítésére nem adódott lehetőség. A foglalkoztatottak száma szerinti csoportosításnál nulla fő olyan esetben szerepel, ha a vállalkozás nem közölt létszámadatot, vagy ha a munkát végzők az adott vállalkozással munkakapcsolatban lévő más gazdálkodó szervezetnél vannak nyilván tartva.

A kkv-besorolásnál az 2004. évi kis- és középvállalkozásokról, fejlesztésük támogatásáról szóló törvényben foglaltakat vettük figyelembe (1. táblázat), a kapcsolt vállalkozásokra vonatkozó kritérium kivételével¹. A besoroláson kívül eső vállalkozások az „Egyéb vállalkozások” kategóriában szerepelnek. Ezek egyfelől méretük szerint nagyvállalatok, vagy azért nem minősülnek kkv-nak, mert az állam vagy az önkormányzat közvetlen tulajdoni részesedése a jegyzett tőke alapján külön-külön vagy együttesen meghaladja a 25 százalékot.

1. táblázat: **A mikro-, kis- és középvállalkozások (kkv-k) nagyságcsoportjainak ismérvei**

A vállalkozás nagysága	Összes foglalkoztatott száma	Éves nettó árbevétel vagy mérlegfőösszeg ^{a)}
Mikrovállalkozás	10 főnél kevesebb	Árbevétel: legfeljebb 2 millió euró (0,62 milliárd forint) vagy mérlegfőösszeg: legfeljebb 2 millió euró (0,62 milliárd forint)
Kisvállalkozás	10–50 fő	Árbevétel: legfeljebb 10 millió euró (3,09 milliárd forint) vagy mérlegfőösszeg: legfeljebb 10 millió euró (3,09 milliárd forint)
Középvállalkozás	51–250 fő	Árbevétel: legfeljebb 50 millió euró (15,43 milliárd forint) vagy mérlegfőösszeg: legfeljebb 43 millió euró (13,27 milliárd forint)

^{a)} A forintban kifejezett értékhatárok az MNB által közölt középárfolyamon, 2015-ben 309,90 forint/euróval, 2016-ban 311,46 forint/euróval kerültek kiszámításra.

Forrás: 2004. évi XXXIV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlesztésük támogatásáról

¹ A társas adóbevallások rendelkezésre álló adatai nem teszik lehetővé a kapcsolt vállalkozásokra vonatkozó kritérium teljesülésének vizsgálatát.

A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat ágazatban tevékenykedő szervezetek pénzügyi helyzete

Vizsgálatunk a mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat ágazatban működő (továbbiakban mezőgazdasági) kettős könyvvizetést végző társas vállalkozások pénzügyi helyzetére terjed ki, így elemzésünk az erdőgazdálkodásból származó eredményt nem tartalmazza.

A kettős könyvvizetést végző mezőgazdasági társas vállalkozások száma 2016-ban mintegy 500 gazdasággal csökkent, így a tárgyévet megelőző évi 10 210 vállalkozás helyett 9712 gazdálkodás működött 2016-ban az ágazatban. A 9712 mezőgazdasági vállalkozás nemzetgazdasági szinten a gazdasági tevékenységet végző szervezetek között 4,2 százalékos arányt képviselt, míg a nyereségesen működő gazdaságok 4,5 százalékát jelentette 2016-ban.

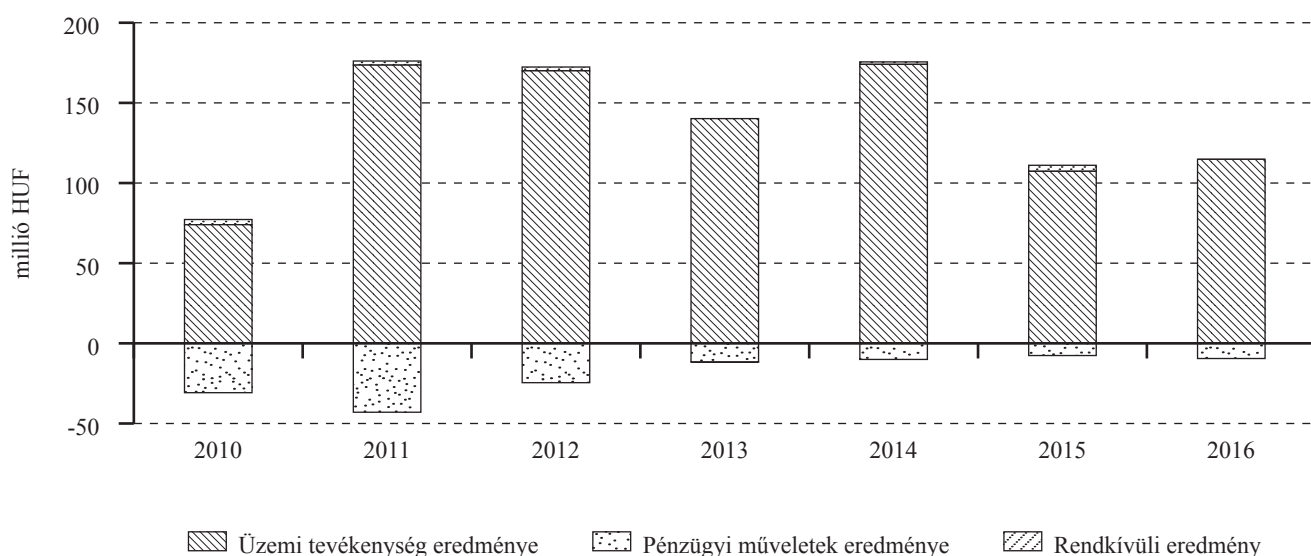
A gazdasági tevékenységet folytató vállalkozások eszközállományának 5,4 százaléka a mezőgazdasági szervezetekhez volt köthető, amely arány a tárgyévet megelőző évhez képest 1 százalékponttal nőtt². Az ágazatban tevékenykedő vállalkozások az értékesítés nettó árbevételéből az eszközállománynál kisebb mértékben részesedtek, a gazdasági szervezetek árbevételének 3,1 százalékát adták 2016-ban. A ráfordítások tekintetében magasabb volt ez az arány, a mezőgazdasági vállalkozások termelés során felhasznált élő és holt munka ráfordításai a nemzetgazdaságban felhasznált összes ráfordításnak 3,4 százalékát képezték. A mezőgazdasági

társas vállalkozások üzemi tevékenységének eredménye kétszeresére, adózás előtti eredménye több mint kétszeresére nőtt az előző évhez képest, így az összes gazdasági szervezet üzemi eredményének 3,6 százalékát, adózás előtti eredményének pedig 3,5 százalékát adta az ágazat 2016-ban. A számottevő növekedést árnyalja, hogy a nemzetgazdaság üzemi eredménye mintegy felére, adózás előtti eredménye pedig 42,0 százalékára esett vissza a 2015. évhez képest, amely csökkenés főként a feldolgozóiparban, azon belül is a gép- és berendezésgyártásban jelentkezett. A mezőgazdasági társas vállalkozások eladósodottság szempontjából 2016-ban is kedvezőbb helyzetben voltak (38,8 százalék), mint a nemzetgazdaságban tevékenykedő egyéb gazdasági szervezetek (54,7 százalék) (1. melléklet).

Jövedelem és jövedelmezőség

A kettős könyvvizetést folytató mezőgazdasági társas vállalkozások adózás előtti eredménye a tárgyévet megelőző évi jelentős mértékű csökkenést követően 2,0 milliárd forinttal, 103,4 milliárd forintról 105,4 milliárd forintra növekedett 2016-ban (2. melléklet). A 2015. évi eredményekben jelentkező csökkenést

1. ábra: Az adózás előtti eredmény összetevőinek alakulása, 2010–2016

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

² Forrás: Az élelmiszer-termelés gazdálkodó szervezeteinek pénzügyi helyzete 2015.

a támogatások számottevő visszaesése és a ráfordítások dinamikus emelkedése okozta, míg 2016-ban a kismértékű eredménynövekedés az üzemi tevékenység bővülésének volt tulajdonítható. Az eredménytöbbletre hatást gyakorolt a számviteli törvénymódosítás, miszerint a rendkívüli eredményt képező tételek a 2016. évtől kezdődően átcsoportosításra kerültek a megfelelő eredménykategóriákba. A pozitív adózás előtti eredményű vállalkozások 4,0 milliárd forinttal nagyobb nyereséget értek el, míg a negatív adózás előtti eredménnyel működő gazdaságok további 2,0 milliárd forinttal növelték veszteségüket. Az adózás előtti eredmény előző évinél nagyobb értéke a korábbi évekhez viszonyítva továbbra is alacsonynak számít (1. ábra).

Az üzemi tevékenység eredménye az adózás előtti eredményénél nagyobb mértékben, 7,5 milliárd forinttal (7,0 százalék) növekedett (2. melléklet). Az eredménytöbblet megállapításánál azonban figyelembe kell venni a fentiekben már említésre került számviteli változás eredményre gyakorolt hatását, amely növelte az üzemi tevékenység eredményét a tárgyévben. A termeléshez felhasznált ráfordítások és bevételek különbsége a korábbi évi 107,3 milliárd forintról 114,8 milliárd forintra bővült. Az üzemi tevékenység növekedésének háttérben az üzemi bevétel ráfordításokhoz viszonyított 0,2 százalékpontos bővülése állt. Míg a mezőgazdasági társas vállalkozások üzemi tevékenységének ráfordítása 88,9 milliárd forinttal emelkedett, addig bevételük 96,3 milliárd forinttal bővült. A nyereséges üzemi tevékenységgel záró vállalkozások nagyobb mértékű nyereséget értek el, míg a negatív üzemi eredményű gazdaságok a tárgyévot megelőző évihez hasonló mértékű veszteséggel működtek.

A pénzügyi műveletek a mezőgazdasági tevékenységet végző gazdaságok számára veszteséget eredményeztek 2016-ban is, amely veszteség tovább bővült az előző évi 7,6 milliárd forintról 9,5 milliárd forintra (2. melléklet). Azok a mezőgazdasági vállalkozások, amelyek nyereségesen zárták pénzügyi műveleteiket, az előző évhez képest kisebb nyereséget értek el, ellenben a pénzügyi tevékenységük alapján veszteséges vállalkozások tovább csökkentették deficitjüket.

Össességében a mezőgazdasági társas vállalkozások az adófizetési kötelezettséget követően az előző évinél 1,1 milliárd forinttal nagyobb, 95,2 milliárd forint adózott eredményt értek el 2016-ban. A csekély növekedés eredményeképpen az adózott eredmény alapján számított jövedelmezőségi mutatók lényegében változatlanul alakultak. Az eszközarányos adózott eredmény (ROA) továbbra is 3,1 százalékot tett ki 2016-ban. Az árbevétel-arányos (ROS) és a tőkearányos (ROE) adózott eredmény érdemben nem módosult, mindössze 0,2 és 0,3 százalékponttal csökkent, így a két jövedelmezőségi mutató változatlanul 5 százalék körüli értéket vett fel. A befektetett esz-

közök jövedelmezősége szintén a 2015. évi értéknek (5,7 százalék) megfelelően alakult, míg a bérjöveldelmezőség 0,5 százalékponttal mérséklődött a tárgyévot megelőző évhez képest (4. melléklet). A jegyzett tőke 9,9 százalékos bővülésének hatására az alaptőke jövedelmezősége módosult legnagyobb mértékben a jövedelmezőségi mutatók közül. Értéke 34,5 százalékról 31,8 százalékra esett vissza 2016-ban.

A saját tőke 6,6 százalékkal növekedett, ezáltal az üzemi tevékenység és a pénzügyi eredmény összege, illetve a mérlegtétel hányadosaként meghatározott sajáttőke-arányos jövedelmezőségi mutató (3. melléklet) nem módosult az előző évhez képest.

Bevételek és ráfordítások

Az üzemi tevékenység 7,5 milliárd forintos növekedésének háttérben az üzemi bevétel ráfordításokhoz viszonyított 0,2 százalékpontos bővülése állt. A mezőgazdasági vállalkozások üzemi tevékenységének bevétele az előző évi 2156 milliárd forintról 2252 milliárd forintra, 96,3 milliárd forinttal bővült, míg ráfordításaik összességében 88,9 milliárd forinttal emelkedtek. A bevételkategoróriák közül az értékesítésből származó nettó árbevétel növekedett legnagyobb mértékben (4,6 százalékkal), 1783 milliárd forintról 1865 milliárd forintra (2. melléklet). Azon belül is az exportértékesítésből származó árbevétel bővülése volt számottevő, összességében 14,1 százalékkal, a belföldi értékesítés árbevétele pedig 3,3 százalékkal haladta meg az előző évi értéket. Emellett az egyéb bevételek állománya is bővült mintegy 13 milliárd forinttal. Ebben a visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatások nem játszottak szerepet, azok értéke az előző évi jelentős mérséklődést követően tovább csökkent, így az ágazati szereplők 2,5 milliárd forinttal kisebb támogatási összeget realizáltak 2016-ban. A támogatások alacsonyabb értéke a vidékfejlesztési program keretében nyújtott jövedelempótló támogatások kifizetéseinek elmaradásával magyarázható. Össességében az üzemi tevékenységből származó bevétel 3,8 százalékkal 81,8 milliárd forinttal nőtt. A ráfordítástételek esetében az egyéb ráfordításokon túlmenően az anyagjellegű ráfordítások haladták meg legnagyobb mértékben az előző évi állomány értékét, előbbinél 5,1, utóbbinál pedig 4,7 százalékkal. Az anyagjellegű ráfordítások 74,1 milliárd forintos bővülése főként az eladott áruk beszerzési értékének (ELÁBÉ) (+53,5 milliárd forint) tulajdonítható. Az értékcsökkenési leírás mintegy 3 százalékkal, a személyi jellegű ráfordítások 2,4 százalékkal haladták meg az előző évi állományt. Ez utóbbi 5,2 milliárd forintos bővülését teljes egészében a bérköltség növekedése eredményezte. A bérköltség

gyarapodása a mezőgazdaságban alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresetének tulajdonítható, amely 8,1 százalékkal haladta meg az előző évet. A béremelkedés hatását az alkalmazásban állók létszámának 1,2 százalékos csökkenése kismértékben mérsékelte (KSH, 2016b, KSH 2016c).

A mezőgazdaság bruttó kibocsátása 2016-ban 8,7 százalékkal bővült az előző évhez viszonyítva, amely folyó alapon számítva 5,3 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbi értéket (KSH, 2016a). A volumen 8,7 százalékos növekedését a mezőgazdasági termelői árak 3,8 százalékos csökkenése ellensúlyozta, emellett a ráfordítások árai szintén mérséklődtek (2 százalékkal). A termelői árak visszaesése meghaladta a ráfordítások csökkenésének mértékét, így az agráröllő 2016-ban nyílt (2. ábra).

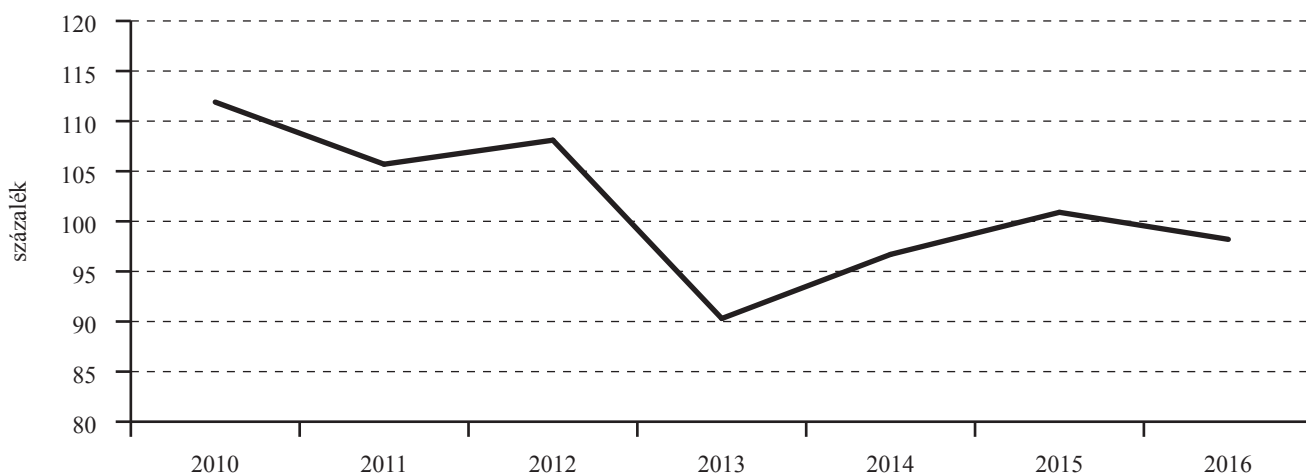
Mivel az értékesítésből származó nettó árbevétel bővülése volumenben jelentősen meghaladta az eladott áruk beszerzési értékének gyarapodását, ezáltal a bruttó termelési érték 2,2 százalékkal, 31,0 milliárd forinttal nőtt. Amennyiben az anyagköltséggel, az igénybe vett szolgáltatások értékével és az amortizációs költséggel csökkentett nettó termelési értéket vizsgáljuk, úgy a növekedés már csak 5,7 milliárd forintra tehető. A folyó termelő felhasználás során igénybe vett inputanyagok és szolgáltatások 42,2 milliárd forintos növekedése a kibocsátás bővülésénél erőteljesebb volt, így a bruttó hozzáadott érték összességében 11,2 milliárd forinttal, 392,4 milliárd forintról 381,1 milliárd forintra csökkent.

Eszközök és források

Annak ellenére, hogy a mezőgazdasági kettős könyvvizetést végző vállalkozások száma az előző évhez képest mérséklődött, eszközállományuk 2,8 százalékkal, 3014,5 milliárd forintról 3099,8 milliárd forintra bővült (5. melléklet). A bővülés a forgóeszközök 4,1 százalékos, 54,4 milliárd forintos növekedése mellett a befektetett eszközök 35,9 milliárd forintos (2,2 százalék) gyarapodásának tulajdonítható. Mivel a befektetett eszközállomány növekedése értékben elmaradt a forgóeszközök állományának bővülésétől, a befektetett eszközök összes eszközállományon belüli aránya kismértékben, 0,3 százalékponttal csökkent, míg a forgóeszközök aránya 0,6 százalékponttal nőtt, ám továbbra is a befektetett eszközök képviseltek nagyobb arányt (54,4 százalék) az eszközállomány egészében. A befektetett eszközök állománya javarészt a befektetett pénzügyi eszközök jelentős bővülésének (41,2 százalék) köszönhetően emelkedett, míg a tárgyi eszközök állománya 7,4 milliárd forinttal lett kevesebb. A csökkenés több mint felét az ingatlanok állományában jelentkező mérséklődés képezte. Az immateriális javak állománya közel változatlanul alakult, mindössze 1,4 milliárd forinttal bővült. Az aktív időbeli elhatárolások állománya 9,6 százalékkal, 5,0 milliárd forinttal csökkent.

A mezőgazdasági társas vállalkozások saját finanszírozási forrásokkal való ellátottságát jelzi, hogy a

2. ábra: Az agráröllő alakulása, 2010–2016

Megjegyzés: Az ábra az előző évi adatok százalékában kifejezett értékeket tartalmazza.

Forrás: KSH-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

forgóeszköz-állomány bővülése főként a pénzeszközöknél jelentkezett (+45,2 milliárd forint). Szintén gyarapodott a követelések állománya, 2016-ban 8,4 milliárd forinttal több kintlévőségük volt a mezőgazdasági vállalkozásoknak. Az értékpapírok állománya mintegy 2 milliárd forinttal volt kisebb, míg a készletek állománya érdemben nem változott a tárgyévet megelőző évhez képest.

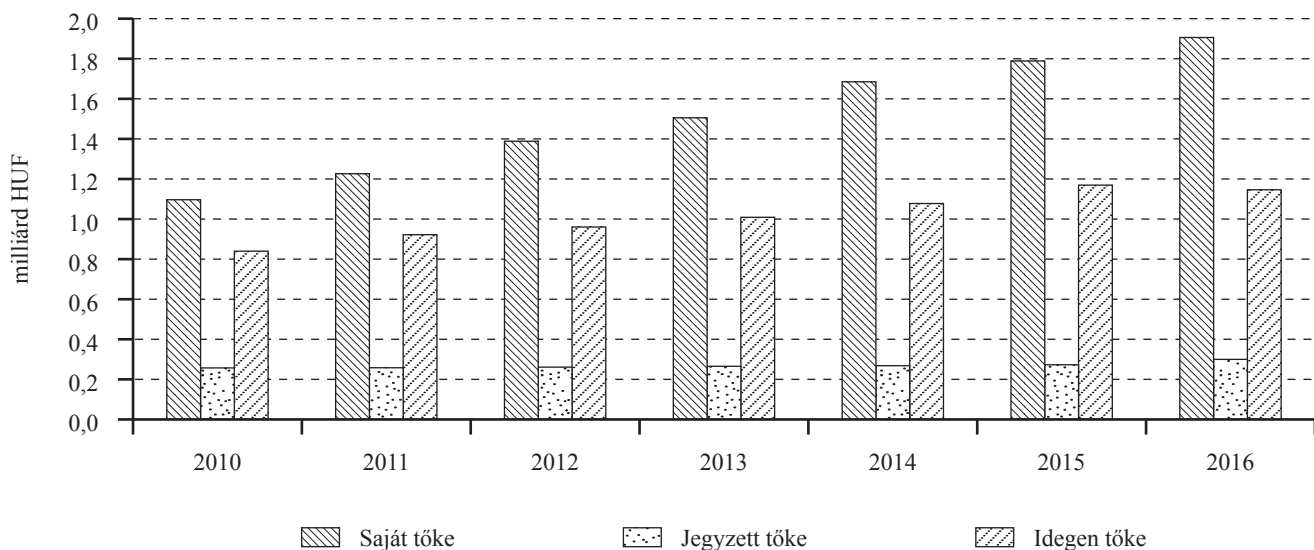
Az eszközök bővülése teljes egészében a vállalkozások saját forrásából valósult meg. Forrásoldalon a növekedést a saját tőke számottevő, 1788,8 milliárd forintról 1906,1 milliárd forintra történő emelkedése eredményezte, amely gyarapodás már 2000 óta évről évre megfigyelhető az ágazatban (5. melléklet). A saját tőke elemei között az eredménytartalék és a jegyzett tőke állománya bővült számottevően, mindkét forrástétel esetén 9,9 százalékkal. Ez az arány az eredménytartalék esetében 74,0, utóbbinál 27,0 milliárd forintos növekedésnek felelt meg. A jegyzett tőke ilyen mértékű bővülése kiemelkedőnek számít, hiszen a korábbi években stagnáló tendencia jellemezte az állományt. (3. ábra). A mérleg szerinti eredmény mintegy 40 százalékkal, 26,8 milliárd forinttal, a tőketartalék 2,2 százalékkal, 7,8 milliárd forinttal gyarapodott. Míg a tőkeállomány nőtt, a kötelezettségek állománya 2,0 százalékkal (23,3 milliárd forint) csökkent. Ezáltal az eladósodottság mértéke 65,4 százalékról 60,1 százalékra mérséklődött. A kötelezettségek között a hosszú lejáratú kötelezettségek állományában jelentkezett mind értékben (23,2 milliárd forint), mind nagyságrendileg (5,2 százalék) a legjelentősebb csökkenés. A rövid lejáratú kötelezettségek állománya ezzel szemben érdemben nem változott (4. ábra).

Az eszközállomány számottevő növekedése és a kötelezettségek mérséklődése együttesen a mezőgaz-

dasági vállalkozások egyébként is alacsony eladósodottságának fokát 1,8 százalékponttal tovább csökkentette, ezáltal a vállalkozások eladósodottsága 37,0 százalékra mérséklődött. A forgóeszközök növekedéséből és a rövid lejáratú kötelezettségek mérséklődéséből adódóan a mezőgazdasági társas vállalkozások forgótőkéje 8,6 százalékkal csökkent, míg a saját tőkén belül a forgótőke aránya mindössze 0,9 százalékponttal nőtt (4. melléklet).

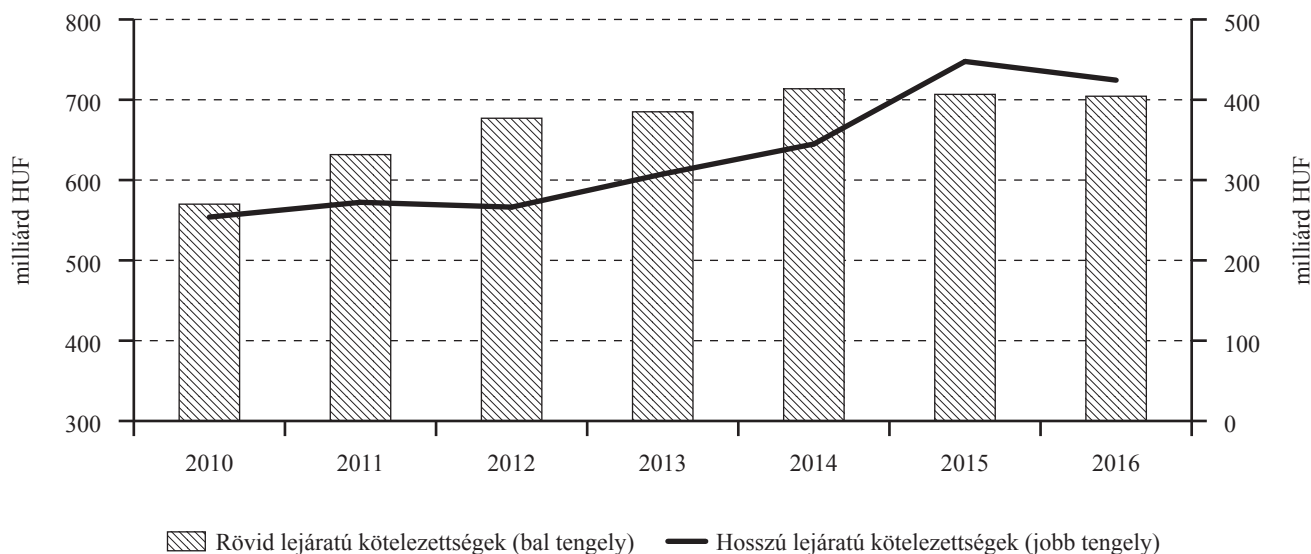
A rövid lejáratú kötelezettségek csökkenésének és a forgóeszközök gyarapodásának köszönhetően a mezőgazdasági társas vállalkozások fizetőképessége tovább javult, a likviditási ráta 8,3 százalékponttal, a likviditási gyorsráta pedig 7,7 százalékponttal növekedett. Előbbi 185,8 százalékról 194,1 százalékra, utóbbi 113,0 százalékról 120,8 százalékra módosult. A rövid lejáratú kötelezettségeken belül a pénzeszközök aránya nőtt, azaz a gazdaságok pénzeszköz-likviditása javult, összességében 6,5 százalékponttal. Amennyiben az értékpapírokat is figyelembe véve a társas vállalkozások pénzhányadát vizsgáljuk, az értékpapírok állománycsökkenéséből eredően a pénzhányad bővülése a pénzeszköz-likviditás növekedésénél kisebb mértékű (6,3 százalékpont). A mezőgazdasági tevékenységet folytató társas vállalkozások pénzügyi helyzetét jellemző mutatók esetében az áruszállításból, szolgáltatás teljesítéséből származó követelések és a szállítóval szemben fennálló tartozások által meghatározott hitelfedezettség 3,7 százalékponttal javult az előző évhez képest. A követelések és a kötelezettségek aránya szintén kedvezően alakult: 1,4 százalékponttal nőtt. A hátrasorolt kötelezettségek állománya közel 15 százalékkal bővült a tárgyévet megelőző évhez viszonyítva. Ezzel szemben a céltartalékok állománya csökkent, mintegy 22 százalékkal volt kisebb az

3. ábra: A saját, a jegyzett és az idegen tőke állományának változása, 2010–2016

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

4. ábra: A hosszú és a rövid lejáratú kötelezettségek állományának változása, 2010–2016

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

előző évinél. További mérséklődés a passzív időbeni elhatárolásoknál jelentkezett: 54,1 milliárd forintról 45,8 milliárd forintra csökkent az állomány értéke a tárgyévben.

A mezőgazdasági társas vállalkozások eredményesség, méret és gazdálkodási forma szerinti jellemzői

Míg 2015-ben a mezőgazdasági vállalkozások 62,9 százaléka, addig 2016-ban már 65,7 százaléka gazdálkodott nyereségesen. Ennek megfelelően a veszteséggel és a nullás eredménnyel záró gazdaságok aránya egyaránt csökkent, előbbi 1,6, utóbbi 1,1 százalékponttal. A nyereséget realizáló gazdálkodók 4,0 milliárd forinttal nagyobb, 138,7 milliárd forint adózás előtti eredményt értek el, a veszteséges vállalkozások 2,0 milliárd forinttal több, összességében 33,3 milliárd forint deficittel zárták a 2016. évet (6. melléklet).

A mezőgazdasági tevékenységet végző társas vállalkozások többsége (35,0 százaléka) nem alkalmaz munkavállalót, 30,0 százaléka 2–9 fő közötti alkalmazottat foglalkoztat. A gazdálkodók mintegy 20 százaléka egy főnek, 12,7 százaléka 10–49 munkavállalónak biztosít munkalehetőséget. Az 50 fő vagy annál nagyobb létszámmal működő vállalkozások aránya rendkívül alacsony az ágazatban, mindössze 2,7 százalék volt 2016-ban. Annak ellenére, hogy az 50 főnél több munkavállalót foglalkoztató gazdasági társaságok száma elenyésző, az adózás előtti ered-

mény 18,4 százaléka ezen üzemektől származott. Az eredmény legnagyobb részét (közel 40 százalékát) a mezőgazdasági vállalkozások 12,7 százaléka, a 10–49 fő közötti létszámmal gazdálkodó vállalkozások adták. A legfeljebb egy főt alkalmazó üzemek mindössze 12,2 százalékát állították elő az adózás előtti eredménynek. A 2–9 fős munkavállalói létszámmal gazdálkodók – azaz az összes mezőgazdasági vállalkozás 30 százaléka – az eredménynek szintén megközelítőleg 30 százalékát tudhatták magukénak.

A mezőgazdasági társas vállalkozások esetében továbbra is a korlátolt felelősségű társasági formában való működés volt meghatározó (70,9 százalék), emellett a vállalkozások 14,3 százaléka betéti társaságként folytatta tevékenységét. A szövetkezetek, részvénytársaságok és nonprofit szervezetek aránya együttesen a mezőgazdasági üzemek 10 százalékát sem érte el. A vállalkozások számának csökkenése legnagyobb mértékben a felsorolt kategóriákon kívül eső gazdaságok esetében jelentkezett (egyéb gazdaságok), emellett korlátolt felelősségű társaság formájában 134 gazdasággal, betéti társaságként 100 vállalkozással kevesebb folytatott mezőgazdasági tevékenységet 2016-ban az előző évhez viszonyítva. A szövetkezetek esetében 33 hagyott fel a gazdálkodással, míg a részvénytársaságok és a nonprofit szervezetek száma érdemben nem változott.

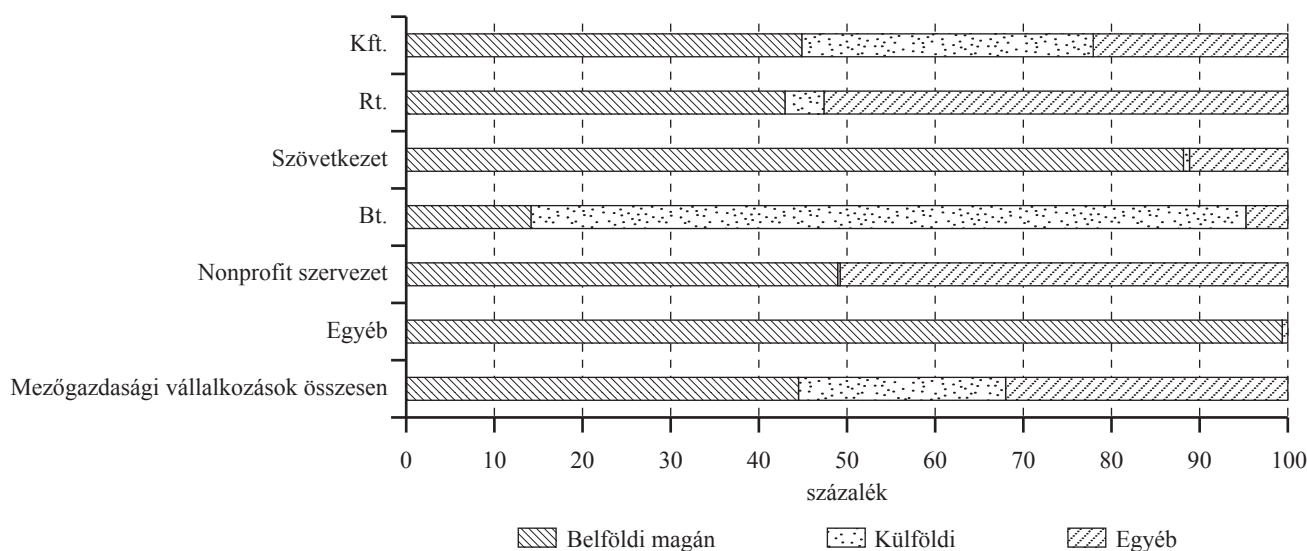
A mezőgazdasági társas vállalkozások többsége továbbra is belföldi tulajdonban volt 2016-ban. Ezen belül is a belföldi magánszemélyek tulajdoni aránya volt jelentős: 44,5 százalék. A külföldi tulajdonban lévő vállalkozások az összes szervezet közel egynegyedét képezték. A gazdasági társaságok közül a szövetkezetekre jellemző továbbra is a belföldi magán-

tulajdon kiemelkedő aránya (88,2 százalék), emellett a nonprofit szervezetek mintegy fele (48,9 százalék) magántulajdonban volt, de ez az arány a korlátolt felelősségű társaságok és a részvénytársaságok esetében is meghaladta a 40 százalékot. A betéti társaságok jellemzően külföldi tulajdonban vannak, esetükben a külföldi tulajdon aránya a 81,1 százalékot is elérte 2016-ban (5. ábra).

A mezőgazdasági tevékenységet végző társas vállalkozások túlnyomó része, 83,6 százaléka méret alapján mikrovállalkozásnak, 12,9 százaléka kis- és középvállalkozásnak minősült 2016-ban. Az egyéb gazdálkodási formában működő vállalkozások száma – amelyek a tulajdonviszony miatt vagy méret alapján nem minősülnek kis- és középvállalkozásnak – az egy százalékot sem érte el a vizsgált évben, míg nagyvállalkozásból összesen 12 végzett mezőgazdasági tevékenységet 2016-ban (6. ábra).

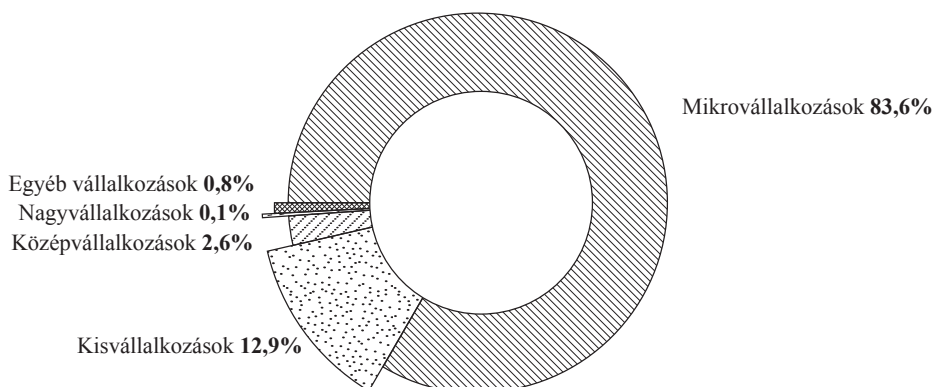
A mezőgazdaságban tevékenykedő szervezetek zömét (83,6 százalék) adó mikrovállalkozások az értékesítés nettó árbevételének mindössze 20,9 százalékát állították elő 2016-ban. Ezzel szemben a mezőgazdasági üzemek 12,9 százalékát képező kisvállalkozástól származott az árbevétel 36,1 százaléka, a 2,6 százalékos aránnyal bíró középvállalkozásoktól pedig annak 28,7 százaléka. A mezőgazdasági vállalkozások 0,1 százaléka, azaz mindössze 12 vállalkozás tudhatta magáénak az értékesítés nettó árbevételének 13,9 százalékát, miközben az adózási eredménynek mindössze 6,2 százalékát adták (7. ábra). Az adózás előtti eredmény kimagasló hányadát (40,3 százalék) a vállalkozások 12,9 százaléka, vagyis az 1248 kisvállalkozás realizálta 2016-ban.

5. ábra: A belföldi és a külföldi tőke aránya a jegyzett tőkén belül a mezőgazdasági vállalkozásoknál és azon belül az egyes gazdálkodási formáknál, 2016

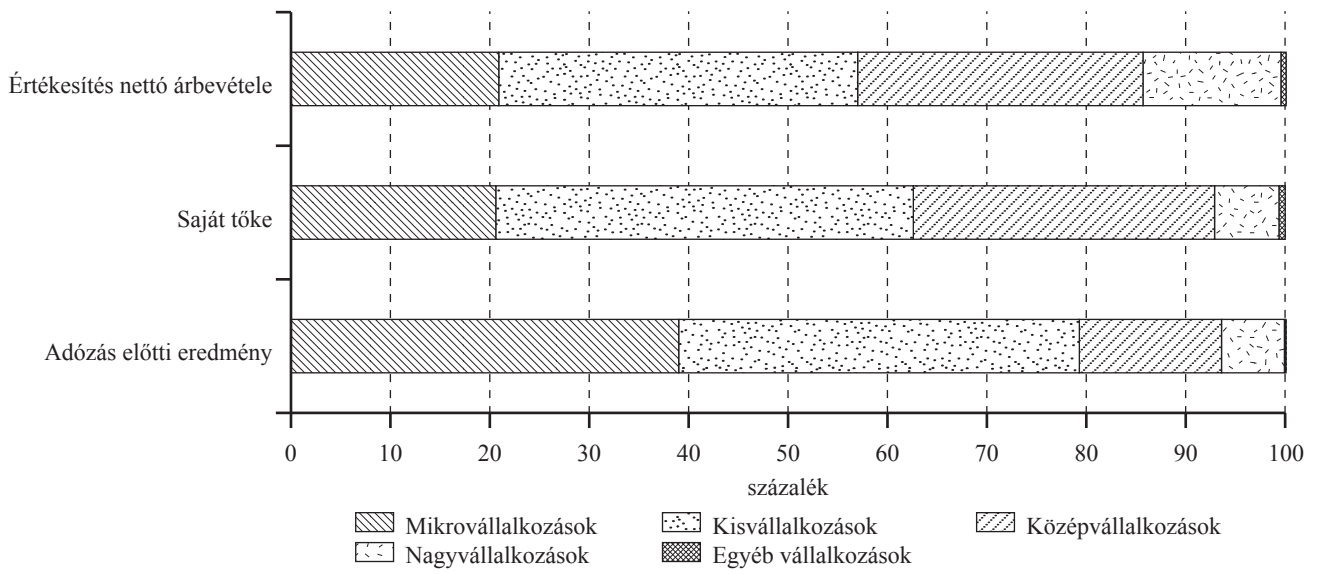
Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

6. ábra: A mezőgazdaságban tevékenykedő vállalkozások méret szerinti bontásban, 2016

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

7. ábra: Az egyes méretkategóriák részesedése az adózás előtti eredményből, a saját tőkéből és az árbevételből, 2016

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Az élelmiszerek, italok és dohánytermékek gyártásában működő szervezetek pénzügyi helyzete

A társas vállalkozások száma a 2015. évi 5335-ről 5250-re csökkent az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket (továbbiakban élelmiszeripar) gyártó ágazatban 2016-ra. Az élelmiszeripari üzemek legnagyobb részét, 74,3 százalékát a mikrovállalkozások adták (3901 vállalkozás), a kisvállalkozások száma 18,4 százalékot (966 vállalkozás), a közép-vállalkozások száma 5,6 százalékot (294 vállalkozás) és az egyéb vállalkozások száma 1,7 százalékot (89 vállalkozás) tett ki az 5250 vállalkozásból.

Nemzetgazdasági szinten az élelmiszeripari vállalatok aránya 2,2 százalék volt 2016-ban, ezen belül a nyereséges élelmiszeripari cégek száma 3018 volt, ami a nemzetgazdaság összes nyereséges vállalkozásából 2,1 százalékot tett ki. Az élelmiszeriparhoz a társas vállalkozások eszközállományának 4,0 százaléka, a kötelezettségeknek 3,7 százaléka, a nettó árbevételnek 4,9 százaléka kapcsolódott.

Jövedelemhelyzet

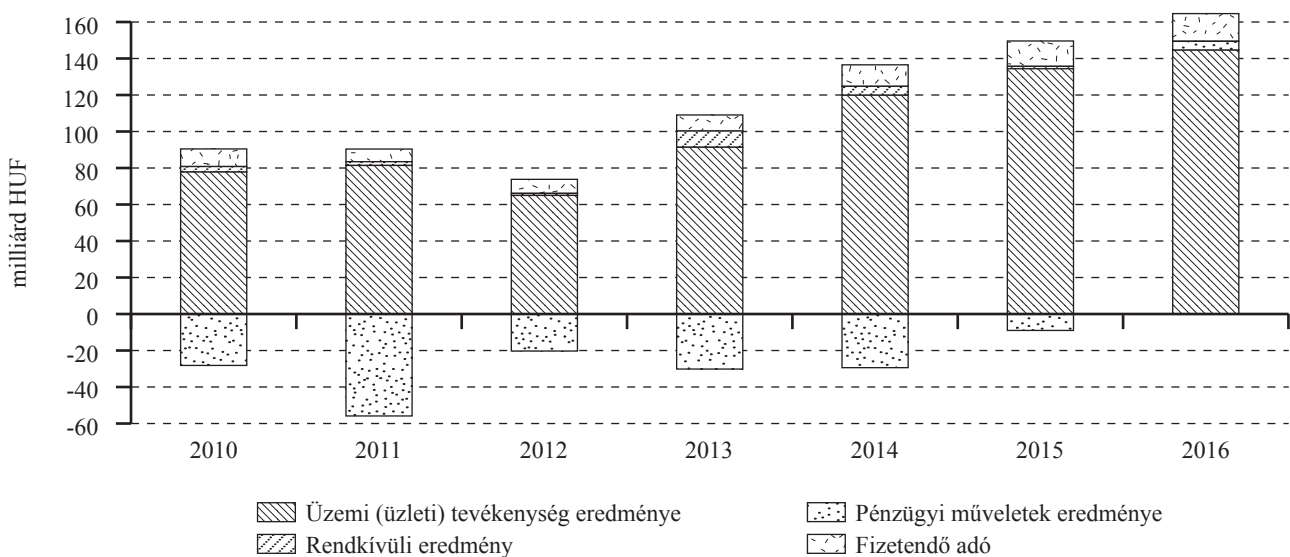
Az élelmiszeripari szakágazatok üzemi eredménye 5,4 százalékkal 144,7 milliárd forintra nőtt 2016-ban, így az eredmény 2012-től fokozatosan emelkedve megkétszereződött. A növekedés a bevételek ráfordításokat meghaladó mértékű emelkedésének tulajdonítható. A javuló eredményt erősítette a növekvő hazai fogyasztói kereslet, az egyes élelmiszeripari termékeket érintő

áfacsökkentés, valamint a 2015. január 1-jén indított Elektronikus Közútiáruforgalom-ellenőrző Rendszer bevezetése óta az ágazatban megindult piaci tisztulási folyamat is.

A 2014/2015. év üzemi eredményének növekedése meghaladta a 15 százalékot, ugyanakkor 2016-ban a százalékos növekedés mértéke harmadára, 5,4 százalékra mérséklődött. A nyereséges vállalkozások üzemi eredménye 2,2 milliárd forintra nőtt, a veszteségeseké 5,2 milliárd forintra javult 2016-ban. Ennek ellenére az élelmiszeripari vállalkozásokon belül a nyereségesek aránya – 1 százalékponttal csökkenve – 57,5 százalék volt (3018 üzem), a veszteséges vállalkozások száma pedig – 1 százalékponttal emelkedve – 1991-re (37,9 százalékra) nőtt.

Az élelmiszeripari szakágazatok eredménykategóriái pozitívan változtak az előző évi eredményekhez képest 2016-ban. A legfontosabb változást az ágazatban a pénzügyi műveletek eredményének jelentős emelkedése és pozitív tartományba kerülése jelentette. Az érték az elmúlt hat évet tekintve végig a negatív tartományban mozgott, mélypontja a gazdasági válság idején 2011-ben volt (–55,0 milliárd forint). Az ezt követő javuló eredmények után a pénzügyi műveletek eredménye a 2015-ös –9,0 milliárd forintra +4,7 milliárd forintra nőtt 2016-ban. Ennek háttérében egyfelől a pénzügyi műveletek bevételeinek kismértékű, 3,3 százalékos növekedése (+1,8 milliárd forint), illetve a ráfordítások jelentős, 19,1 százalékos (–11,9 milliárd forint) csökkenése áll. A pénzügyi eredményváltozást

8. ábra: A vállalkozások eredménykategóriáinak alakulása 2010 és 2016 között

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

másfelől befolyásolhatta a számviteli törvény változása is (2016. január 1-jétől megszűnt a rendkívüli eredmény kategória, így a korábban itt kimutatott tételek az egyéb bevételekhez, ráfordításokhoz, illetve a pénzügyi bevételekhez, ráfordításokhoz kerültek besorolásra). A kamatbevételek az alacsony kamatkörnyezet hatására 12,7 százalékkal 3,6 milliárd forintról 3,2 milliárd forintra csökkentek az előző évhez képest. A kapott osztalék, részesedés jelentősen, 176,3 százalékkal emelkedett a tárgyévben az előző évhez képest: 8,1 milliárd forintról 22,4 milliárd forintra. A kamatkiadások 14,8 százalékkal 21,6 milliárd forintra nőttek, e ráfordításokat növelhette az élelmiszeriparban is nyújtott kedvezményes hitelkonstrukciók kifizetése, valamint a hitelállomány növekedése (8. ábra).

A 2002. évi 115,3 milliárd forintos adózás előtti eredményt a 2015. évi és a 2016. évi eredmények 14–34 milliárd forinttal múlták felül, a többi éven az adózás előtti eredmény 20–95 milliárd forint között ingadozott (8. ábra). A nyereség 161,4 milliárd forintról 178,6 milliárd forintra nőtt, a veszteség 2,5 milliárd forinttal (29,2 milliárd forintra) mérséklődött 2016-ban.

A jövedelemhelyzet pozitív irányú változását mutatja, hogy tovább javult az élelmiszeripar árbevétel-arányos nyeresége (ROS), 0,5 százalékponttal 3,3-ról 3,8 százalékra növekedett (8. melléklet). Az ágazat eredményességének javulását jelzi az is, hogy az egy főre jutó adózott eredmény 123,4 ezer forint/főről 147,7 ezer forint/főre változott a tárgyévben, illetve hogy az alaptőke jövedelmezősége 6,5 százalékponttal meghaladta az előző évit. A saját tőke jövedelmezősége ugyanakkor 0,5 százalékponttal csökkent a tárgyévben, ami a saját tőkének jegyzett tőkénél dinamikusabb növekedésének tulajdonítható. A nagyobb jövedelemtömeg az adóterhek növekedését is maga után vonta, az előző évi 14,5 milliárd forintról 15,2 milliárd forintra emelkedett a társasági adófizetési kötelezettség (7. melléklet).

Bevételek és ráfordítások

Az összes bevételből (3698,7 milliárd forint) az üzemi tevékenység bevételei összességében 38,5 milliárd forinttal 3643,5 milliárd forintra, ráfordításai pedig 31,1 milliárd forinttal 3498,8 milliárd forintra nőttek. Az összes bevétel növekedésének (+29,9 milliárd forint) hátterében elsősorban az üzemi és pénzügyi műveletek bevételeinek emelkedése áll.

Az üzemi bevételeken belül 96,4 százalékos részarányt képviselő értékesítés nettó árbevételének 51,0 milliárd forintos bővülése jelentősen hozzájárult az üzemi bevételek 1,1 százalékos növekedéséhez 2016-ban. Ugyanakkor megállapítható az is, hogy a növekedés mértékét tekintve csak harmada volt a 2014.

évről 2015-re bekövetkezett változásnak (+162,6 milliárd forint). Az értékesítés árbevételének növekedését elsősorban a több mint 60 százalékos részesedéssel bíró belföldi értékesítés árbevételének emelkedése okozta (+59,3 milliárd forint). Azaz a hazai fogyasztók részére történő értékesítés volumene 2264,7 milliárd forintról 2324,0 milliárd forintra nőtt az előző évi értékhez képest. Ezzel szemben az exportértékesítés nettó árbevételének az előző években tartó töretlen emelkedése 2016-ban megállt, értéke 8,2 milliárd forinttal 1189,1 milliárd forintra csökkent. Az elmúlt öt évet tekintve ugyanakkor megállapítható, hogy a belföldi értékesítés volumene 5,6 százalékkal (+123,0 milliárd forint), az exportértékesítés 26,0 százalékkal (+245,0 milliárd forint) bővült. Az élelmiszeripari vállalkozások belkereskedelme az előző évvel megegyezően alakult, a fogyasztói árindex 100,7 százalék volt (az előző év 100,9). Az élelmiszeriparban a visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatások összege az előző évi 5,3 milliárd forintról 5,0 milliárd forintra csökkent 2016-ban, amelynek hátterében egyes programok kifizetése áll. A pénzügyi műveletek bevételei 53,4 milliárd forintról 55,2 milliárd forintra gyarapodtak a tárgyévben, amelyet a kapott osztalék³ részesedésének az előző évihez viszonyított, több mint kétszeres (2,7) növekedése segített.

Ahogy a bevételek, úgy az üzemi tevékenység kiadásai is mérsékelten emelkedtek, összességében 0,9 százalékkal, 3467,7 milliárd forintról 3498,8 milliárd forintra. A ráfordítások legnagyobb hányadát adó anyagjellegű ráfordítások 1,6 százalékkal (2697,4 milliárd forintról 2740,3 milliárd forintra) nőttek. Ezen belül az anyagköltség 1,2 százalékkal emelkedett, az eladott áruk beszerzési értéke 0,6 százalékkal csökkent.

A személyi jellegű ráfordítások tételei is 329,1 milliárd forintról 340,0 milliárd forintra bővültek, összességében 3,3 százalékkal. Ezen belül legnagyobb részarányt (70,8 százalék) jelentő bérköltség 10,4 és a bérjárulékok 3,2 milliárd forinttal nőttek, a személyi jellegű egyéb kifizetések ugyanakkor 2,8 milliárd forinttal csökkentek az előző évhez képest (7. melléklet).

Az élelmiszeripari szakágazatok együttes hatékonysága tovább javult 2016-ban, az élő munka hatékonysága 37,1 millió forint/főről 38,6 millió forint/főre változott az élelmiszeriparban foglalkoztatottak létszámának 93 435 főről 90 899 főre való csökkenése mellett (8. melléklet).

Az üzemi ráfordítások 2,9 százalékát jelentő értékcsökkenési leírás értéke 1,2 százalékkal, azaz 1,2 milliárd forinttal nőtt, az egyéb ráfordítások értéke 7,0 százalékkal, 341,1 milliárd forintról 317,2 milliárd forintra csökkent 2016-ban. Ez utóbbin belül az adójellegű

³ 2016. január 1-jétől az osztalék forrása az előző üzleti évi adózott eredménnyel kiegészített szabad eredménytartalék.

ráfordítások 1,8 százalékkal 172,9 milliárd forintra emelkedtek (7. melléklet).

Eszközök és források

Az élelmiszeripar eszközállománya az egy évvel korábbi 2455,6 milliárd forintra 7,2 százalékkal 2633,1 milliárd forintra bővült 2016-ban (9. melléklet). A forgóeszközök az összes eszközállomány kicsivel több mint felét (50,2 százalék), a befektetett eszközök 48,3 százalékát tették ki. Az aktív időbeli elhatárolások értéke 1,5 százalékos részarányt jelentett. Annak ellenére, hogy az eszközökön belül az állományok megoszlása hasonló volt az előző évihez, mégis az eszközök állományának 177,5 milliárd forintos növekedését a befektetett eszközök 111,7 milliárd forintos (62,9 százalék az összes eszközök értékének növekedésén belül) bővülése segítette a legnagyobb mértékben.

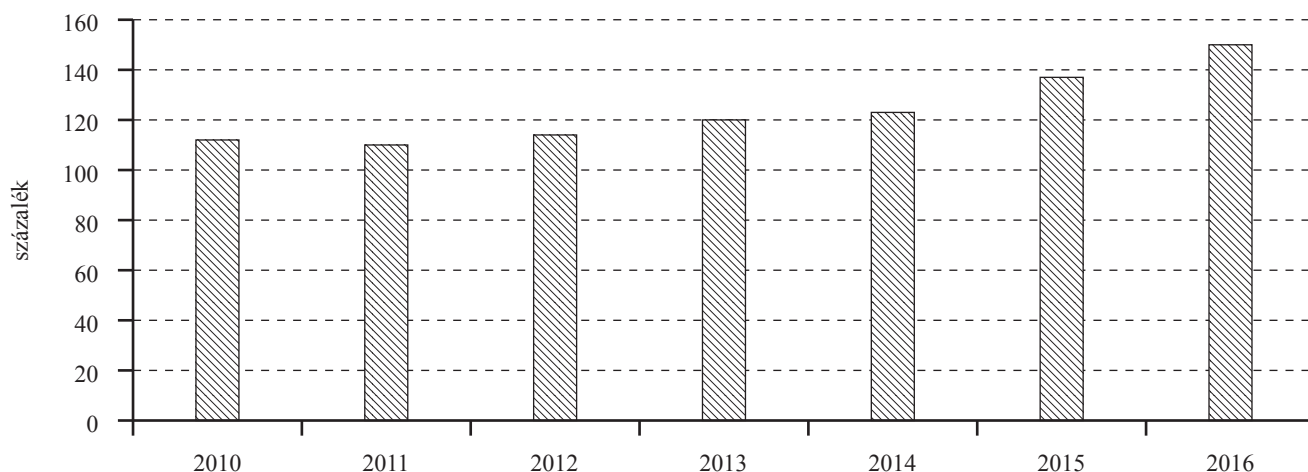
A befektetett eszközök állománya 111,7 milliárd forinttal 1272,5 milliárd forintra nőtt 2016-ban. Ezen belül a tárgyi eszközök értéke 1041,7 milliárd forintra 1090,6 milliárd forintra, a befektetett pénzügyi eszközök értéke jelentősen, 94,2 milliárd forintra (66,9 százalékkal) 157,2 milliárd forintra emelkedett, ez a befektetett eszközök 111,6 milliárd forintos tárgyévi növekményének több mint felét adta. Megjegyzendő, hogy a növekedést nem az ágazatra általában jellemző folyamat okozta, hanem a kevés számú cég kiugróan magas befektetett pénzügyi eszközállományának emelkedése, amely forrásoldalon a hosszú lejáratú hitelállományának szokatlan mértékű bővülésével állt párhuzamban. A tárgyi eszközökön belül az ingatlanok értéke 505,7 milliárd forintra 503,9 milliárd forintra mérséklődött, a műszaki gépek, berendezések, járművek értéke 366,4 milliárd forintra 359,9

milliárd forintra csökkent. Jelentősen, 29,8 százalékkal (17,8 milliárd forinttal) nőtt ugyanakkor az egyéb tárgyi eszközök állománya. A beruházások, felújítások záróállománya szintén érdemben emelkedett, 36,2 milliárd forinttal múlta felül az előző évi folyó áron számított 57,6 milliárd forintot.

A forgóeszközök állománya 5,1 százalékkal 1321,2 milliárd forintra bővült 2016-ban. A teljes állomány értékének valamivel több mint felét (50,1 százalék) a követelések, 36,0 százalékát a készletek, 12,5 százalékát pedig a pénzeszközök tették ki. A forgóeszközök 64,6 milliárd forintos tárgyévi növekményének több mint a felét (54,6 százalék) a követelések 35,3 milliárd forintos emelkedése okozta, másik jelentősebb (35,1 százalék) részét a pénzeszközök volumenének bővülése jelentette. Az értékpapírok értéke az előző évekhez képest kisebb ütemben, 5,0 százalékkal 18,8 milliárd forintra gyarapodott a tárgyévben, azonban a forgóeszköz-növekményből csak 1,4 százalékot tett ki. Az aktív időbeli elhatárolások állománya 3,3 százalékkal haladta meg az előző évi 38,1 milliárd forintos értéket.

Az eszközök állományának alakulása alapján összegezve megállapítható, hogy az élelmiszeripari vállalkozások vagyoni helyzete javult. A befektetett eszközök fedezettségi szintje a saját tőkéhez viszonyítva 83,2 százalékról 91,5 százalékra nőtt 2016-ban. Az eszközök megtérülési mutatója (ROA: adózott eredmény/eszközök összesen) is javult 2015-höz képest, 4,7-ről 5,1 százalékra emelkedett. Ugyancsak tovább erősödött a befektetett eszközök jövedelemtermelő képessége, a 2015. évi 9,9 százalékról 10,6 százalékra nőtt 2016-ban. Az élelmiszeripari szakágazatok likviditási helyzete ismét pozitív irányba változott, a likviditási ráta 135,9 százalékról 150,6 százalékra, a készletek értékével csökkentett gyorsráta pedig 85,1 százalékról 96,4 százalékra emelkedett az előző évi százalékos értékekhez képest (9. ábra, 8. melléklet).

9. ábra: Az élelmiszeripari vállalkozások likviditási rátája a 2010–2016 közötti időszakban

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

A források állománya 2016-ban 7,2 százalékkal haladta meg az előző évi 2633,1 milliárd forintos értéket. A tárgyévi 177,5 milliárd forint növekményt teljes egészében a saját tőke növekedése okozta, amelyet valamelyest ellensúlyozott a kötelezettségek csökkenése. A céltartalékok részesedése 0,5 százalék volt, értékük azonban 7,6 százalékkal 13,1 milliárd forintra csökkent 2016-ban (9. melléklet).

A saját tőke 199,1 milliárd forintos emelkedésének legnagyobb részét az eredménytartalék és tőketartalék 132,0 milliárd forint (66,3 százalék), illetve a mérleg szerinti eredmény 69,5 milliárd forint értékű (34,9 százalék) növekedése okozta. Megjegyzendő, hogy a saját tőke 20,6 százalékos bővüléséből a jegyzett tőke csak 3,2 milliárd forinttal részesedett, vagyis a mobilabb tőkeelemek emelkedtek elsősorban 2016-ban.

A jegyzett tőke 1,2 százalékkal 272,6 milliárd forintra bővült a tárgyévben, amelynek saját tőkén belüli részesedése ugyanakkor (4,5 százalékponttal) 23,4 százalékra csökkent. Az elmúlt tizenöt évet figyelembe véve elmondható, hogy a jegyzett tőke állománya – kisebb ingadozásokkal – fokozatosan csökkent 2014-ig. Az ezt követő évben az állomány 15,1 milliárd forinttal nőtt, majd a tárgyévben a 2015. évhez képest kisebb mértékben, 3,2 milliárd forinttal bővült. Az érték az elmúlt évtizedet figyelembe véve az egyik legalacsonyabbnak számít. A jegyzett tőke külföldi tulajdonú tőkeállománya a 2000. évi 60 százalék feletti részesedéstől továbbra is több mint 10 százalékponttal maradt el (49,3 százalék) 2016-ban, ez a csökkenés a belföldi magán- és társasági tulajdonban lévő vállalkozások részarányát növelte (10. ábra).

A sajáttőke-állományon belül az egyéb tartalékok értéke 2,9 százalékkal csökkenve 174,4 milliárd forint volt, a tőketartalék ezzel szemben 64,6 milliárd forint-

tal 275,8 milliárd forintra, az eredménytartalék pedig 240,9 milliárd forintról 308,3 milliárd forintra emelkedett 2016-ban.

A források elemei alapján megállapítható, hogy az ágazat tőkeerőssége 39,3 százalékról 44,2 százalékra nőtt. A saját tőke növekedését jelző mutató 358,3 százalékról 427,1 százalékra emelkedett. A forgótőke aránya is javult: 34,4 százalékról 38,1 százalékra.

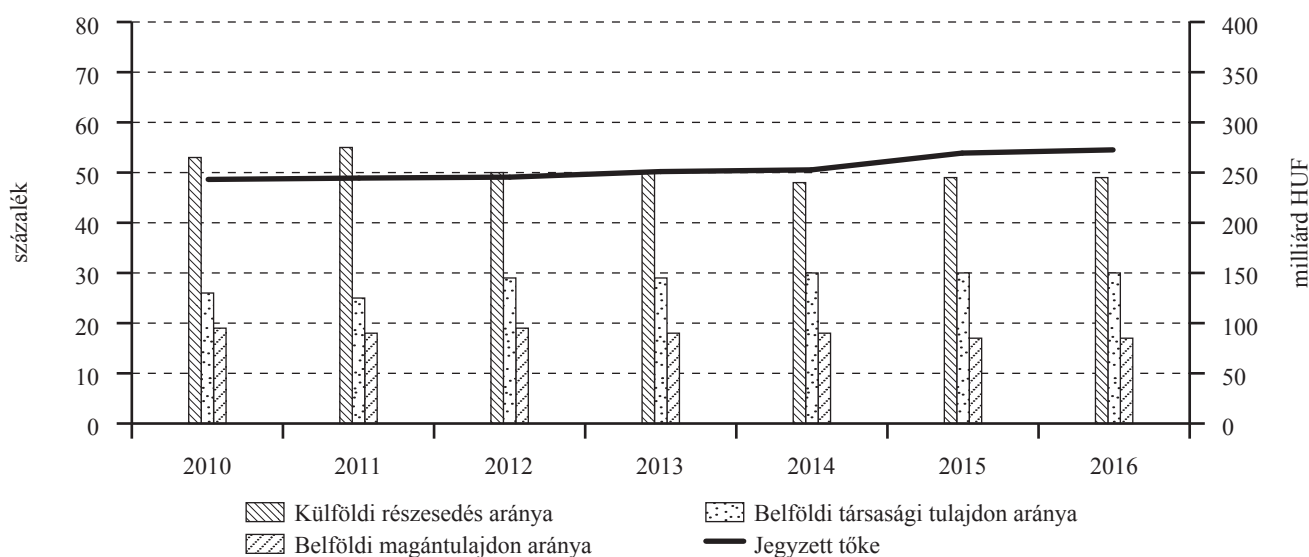
Az ágazatban a kötelezettségek 1,8 százalékkal 1359,4 milliárd forintra mérséklődtek a tárgyévben. Ezen belül a rövid lejáratú kötelezettségek 5,1 százalékkal csökkentek, a hosszú lejáratú kötelezettségek 7,0 százalékkal gyarapodtak 2016-ban. A hátrasorolt kötelezettségek állománya 52,9 milliárd forintról 11,8 százalékkal 46,7 milliárd forintra apadt.

A hosszú lejáratú kötelezettségek állomány 2016-ban 7,0 százalékkal emelkedett (406,8 milliárd forintról 435,2 milliárd forintra) az előző évhez képest: egyrészt a Magyar Nemzeti Bank által meghirdetett Növekedési Hitelprogram keretében felvett hosszú lejáratú hitelek következtében, másfelől a növekedésben a kevés számú cég kiugróan magas hosszú lejáratú hiteleinek állománynövekedése is szerepet játszott.

A rövid lejáratú kötelezettségeken belül a tulajdonossal szemben fennálló kötelezettség állománya 44,6 százalékkal 59,2 milliárd forintra mérséklődött, ugyanakkor a rövid lejáratú hitelek, kölcsönök értéke az előző évi 172,5 milliárdról 219,4 milliárd forintra nőtt a tárgyévben.

Az ágazatban a tőkeszerkezet javult a 2015. évihez képest, hiszen a saját tőke állománya nagyobb mértékben (+199,1 milliárd forint) bővült, míg a kötelezettségek esetében 24,8 milliárd forint csökkenés következett be 2016-ban.

10. ábra: Az élelmiszeripari vállalkozások jegyzett tőkéje és annak tulajdoni szerkezete

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

A passzív időbeli elhatárolások az egy évvel ezelőtti értékhez képest 4,7 százalékkal, 96,3 milliárd forintra bővültek az élelmiszeripari vállalkozásoknál 2016-ban.

Az eladósodottság foka az előző évi 56,4 százalékról 51,6 százalékra mérséklődött, a szállítói tartozások időtartama hosszabbodott: 42,6 napról 44,6 napra. Az élelmiszeripari szakágazatok hitelfedezettsége 8,0 százalékponttal 119,2 százalékra emelkedett, ami szintén a pénzügyi helyzet javulását körvonalazza. A készletek forgási sebessége stagnált az előző évi 49,5 naphoz képest, így a vállalkozások 49,4 nap alatt tudták értékesíteni készleteiket a tárgyévben. Nőtt ellenben a kintlévőségek időtartama 36,9-ről 41,4 napra.

Összességében az élelmiszeripar jövedelmezősége, likviditása tovább javult 2016-ban. Csökkent az eladósodottság mértéke is, a saját tőke növekedésének és a kötelezettségállomány csökkenésének köszönhetően.

Az élelmiszeripari vállalkozások jellemzői szakágazati, gazdálkodási formák és méretkategóriák szerint

Az élelmiszeripari vállalkozásainak számának mérséklődése a szakágazatok többségét jellemző tendenciának bizonyult 2016-ban, a legnagyobb, több mint huszonhét százalékos (–27,3 százalék) csökkenést a keményítő és keményítőtermék gyártásával foglalkozó vállalkozások szenvedték el 2016-ban. A halfeldolgozással, -tartósítással és a dohánytermékek gyártásával foglalkozók létszáma is 11–25 százalékkal lett kevesebb az előző évhez viszonyítva. Ellenben a cukor-, a növényi, állati olaj- és jégkrém gyártásával foglalkozó vállalkozások száma 10–14 százalékkal bővült.

Az élelmiszeripari szakágazatoknál az értékesítés nettó árbevételének közel negyedével (24,0 százalék) a húsfeldolgozással, -tartósítással, húskészítmény gyártásával foglalkozó vállalkozások rendelkeztek, bevételük az előző évi 790,7 milliárd forintra 841,5 milliárd forintra emelkedett 2016-ban. A szakágazaton belül a hús- és baromfi-hús-készítmény gyártásával foglalkozó alágazat nettó árbevétele nőtt a legnagyobb mértékben, 341,0 millió forintra 369,6 millió forintra. Jelentős volt az egyéb élelmiszert gyártó szakágazat részesedése is, így az élelmiszeripari ágazat 3513,0 milliárd forintos forgalmából 15,0 százalékot tett ki az árbevételük (528,1 milliárd forint), ami 4,6 százalékkal haladta meg az előző évi 504,8 milliárd forintot. A szakágazaton belül a cukorgyártás 57,8 százalékos csökkenést könyvelhetett el, így az értékesítés nettó árbevétele 429,8 millió forint volt 2016-ban. A harmadik legnagyobb részarányal rendelkező szakágazat, az italgyártás

is növelte az értékesítési árbevételét: 450,5 milliárd forintról 477,6 milliárd forintra.

Az élelmiszeriparban az adózás előtti eredményből legnagyobb hányaddal a takarmánygyártással foglalkozó vállalkozások rendelkeztek (21,5 százalék), ezt követték a malomipar (14,9 százalék), majd az egyéb élelmiszer gyártásával foglalkozók 14,0 százalékkal. A gyümölcs-, zöldségfeldolgozással, -tartósítással, a növényi, állati olaj-, tejtermék-, pékáru-, tésztafélék-, italgyártással foglalkozó szakágazatok részaránya 2,7–11,5 százalék között változott 2016-ban. Az adózás előtti eredményből való részesedés az előző évhez képest jelentősen csökkent a húsfeldolgozással, -tartósítással és húskészítmény gyártásával foglalkozó vállalkozások körében (21,4 százalékról 14,5 százalékra). A halfeldolgozással, -tartósítással, valamint a dohánytermékek gyártásával foglalkozó vállalkozások 0–0,2 százalékot képviseltek az élelmiszeripar adózás előtti eredményéből. A legnagyobb jövedelmet a szakágazatok közül a takarmánygyártás vállalkozásai realizáltak, az előző évi 16,7 milliárd forintnak több mint kétszerese volt a tárgyévi 32,1 milliárd forintos összeg. A malomipari termékek előállítói több mint háromszoros, a kenyér, friss pékáru gyártásával foglalkozók több mint kétszeres adózás előtti eredménytöbbletet realizáltak 2016-ban.

A takarmánygyártó vállalkozásoknál a saját tőke értéke is több mint kétszeresére (+121,5 százalék) nőtt, a keményítő-, keményítőtermék-gyártóknál pedig 42,2 százalékkal, 34,0 milliárd forintra 48,4 milliárd forintra emelkedett 2016-ban. Az ital- és dohánytermékek gyártásával foglalkozók sajáttőke-állománya 1–10 százalékkal bővült, a többi szakágazatban 10 százalék feletti (10–30 százalék) növekedés könyvelhető el. A gyümölcs-, zöldségfeldolgozással, -tartósítással foglalkozó vállalkozásoknál mérsékelten, a halfeldolgozó alágazatoknál pedig jelentősen esett a saját tőke értéke az előző évihez képest.

A jövedelmezőségi viszonyokat tekintve megállapítható, hogy a legmagasabb sajáttőke-arányos adózott eredménye (20–41 százalék) a növényi, állati olaj-, a tejtermékek-, a malomipari termékek, valamint a tésztafélék és keményítő gyártásával foglalkozóknak volt 2016-ban. Negatív jövedelmezőség a saját tőke alapján a halfeldolgozással, -tartósítással foglalkozó (–91 százalék) és a cukorgyártó (–8 százalék) vállalkozásoknál fordult elő.

A legnagyobb kötelezettségállománnyal az egyéb élelmiszergyártással foglalkozó szakágazat rendelkezett (258,1 milliárd forint). Ezt követték az italgyártásban tevékenykedő vállalkozások 245,3 milliárd forintos kötelezettségállománnyal. A húsfeldolgozással, -tartósítással, húskészítmény gyártásával foglalkozó vállalkozások kötelezettségállománya a harmadik legnagyobb volt, azonban az értékük 239,3 milliárd

forintról 233,8 milliárd forintra csökkent a tárgyévben. A kötelezettségállomány a legnagyobb mértékben a takarmánygyártással foglalkozók körében csökkent, 160,6 milliárd forintról 127,5 milliárd forintra esett vissza (10. melléklet).

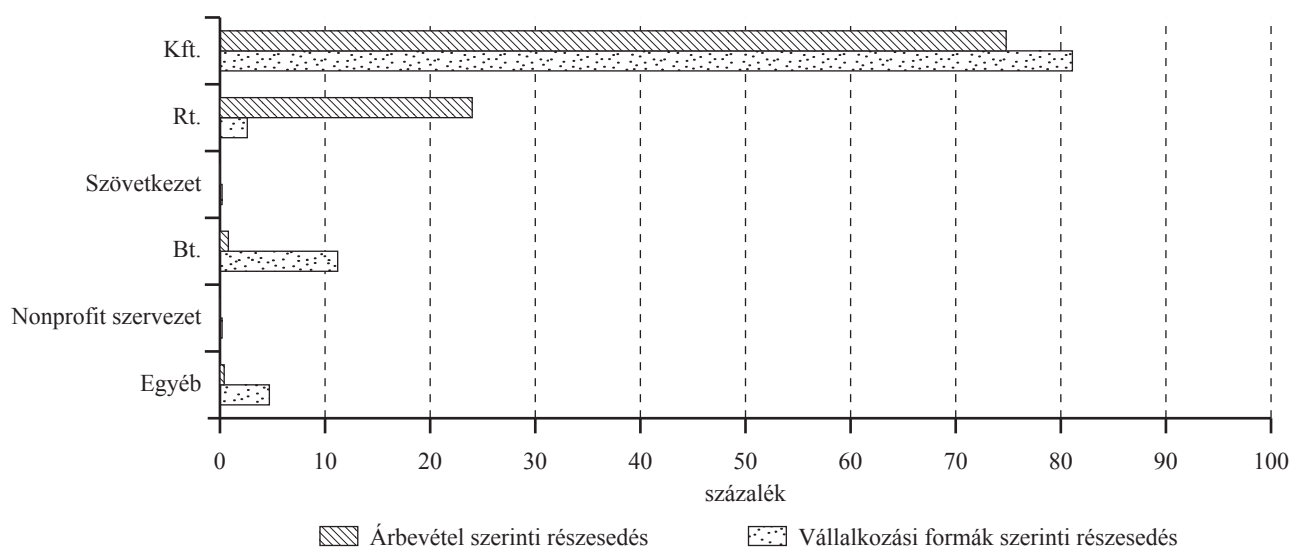
Habár a korlátolt felelősségű társaságok száma az előző évihez képest 0,8 százalékkal 4258-ra mérséklődött (11. melléklet), az élelmiszeriparban továbbra is az egyik legelterjedtebb társasági formának tekinthető (11. ábra). A vállalkozások 81,1 százaléka tartozott ebbe a kategóriába, amelyek a forgalom 74,8 százalékát és a jegyzett tőke 62,5 százalékát birtokolták 2016-ban. A forgalom és a jegyzett tőke tekintetében az részvénytársaságok 24,0 és 36,7 százalékkal részesedtek 2016-ban.

Az élelmiszeripar árbevétel-arányos adózás előtti eredmény értékét vizsgálva megállapítható, hogy az a tárgyévben átlagosan 4,25 százalék volt, ami 0,5 százalékponttal nagyobb a 2015. évi százalékos értéknél (3,75 százalék). A legmagasabb árbevétel-arányos adózás előtti eredménye a 250 fő fölött foglalkoztató vállalkozásoknak volt, a mutató meghaladta a 4 szá-

zalékot (4,7 százalék). Ezt követték a 10–49 fő közötti alkalmazottal működő vállalatok 4,17 százalékos értékkel, majd az 50–249 fő közöttiek 3,89 százalékkal (12. ábra). A külföldi tőke részesedése ebben a három méretkategóriában volt a legmagasabb, aránya 27–70 százalék között változott (11. melléklet).

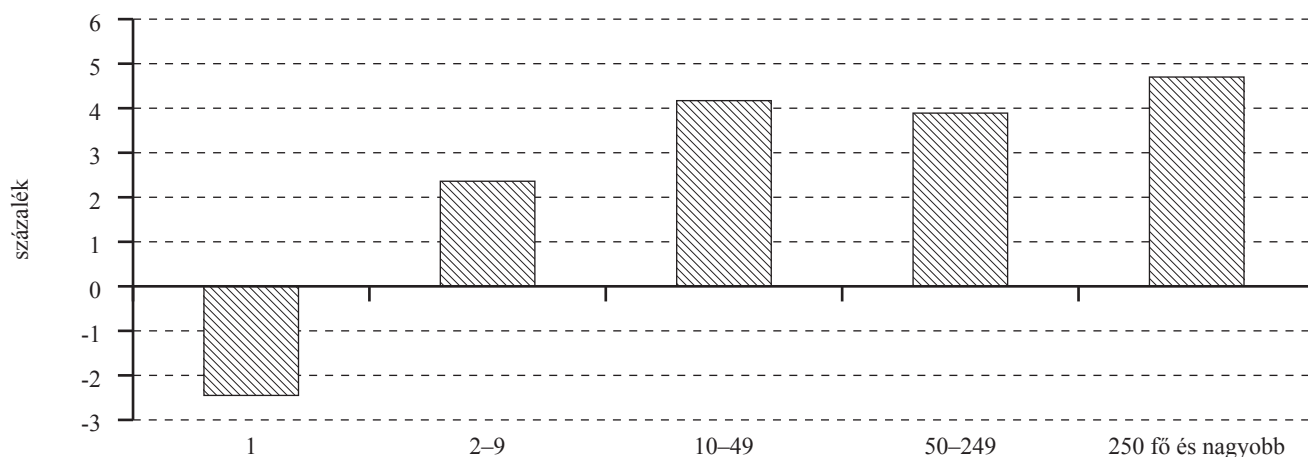
A méretkategóriánkénti rangsort tekintve az élelmiszeripari szakágazat vállalkozásai közül a mikro- és a kisvállalkozások 92,7 százalékot képviseltek 2016-ban, az arány közel azonos volt az előző évvel. A nagyvállalkozások részesedése 1,1 százalékot, a középvállalkozások 5,6 százalékot jelentettek a tárgyévben. A kis részarány ellenére a nagyvállalkozások bonyolították a legnagyobb forgalmat, a mikro- és kisvállalkozások forgalma az előző évi értékesítés nettó árbevételéhez képest 549 milliárd forintról 553 milliárd forintra emelkedett a tárgyévben (13. ábra). Szintén a nagyvállalkozások jegyzett tőkéje érte el a legmagasabb értéket (128,0 milliárd forint) a tárgyévben, és az ágazatot jellemző átlagos külfölditőke-részarány is ennél a vállalkozási formánál volt a legnagyobb (67 százalék).

11. ábra: Az egyes gazdálkodási formák részaránya a vállalkozások száma és az árbevételből való részesedésük szerint 2016-ban

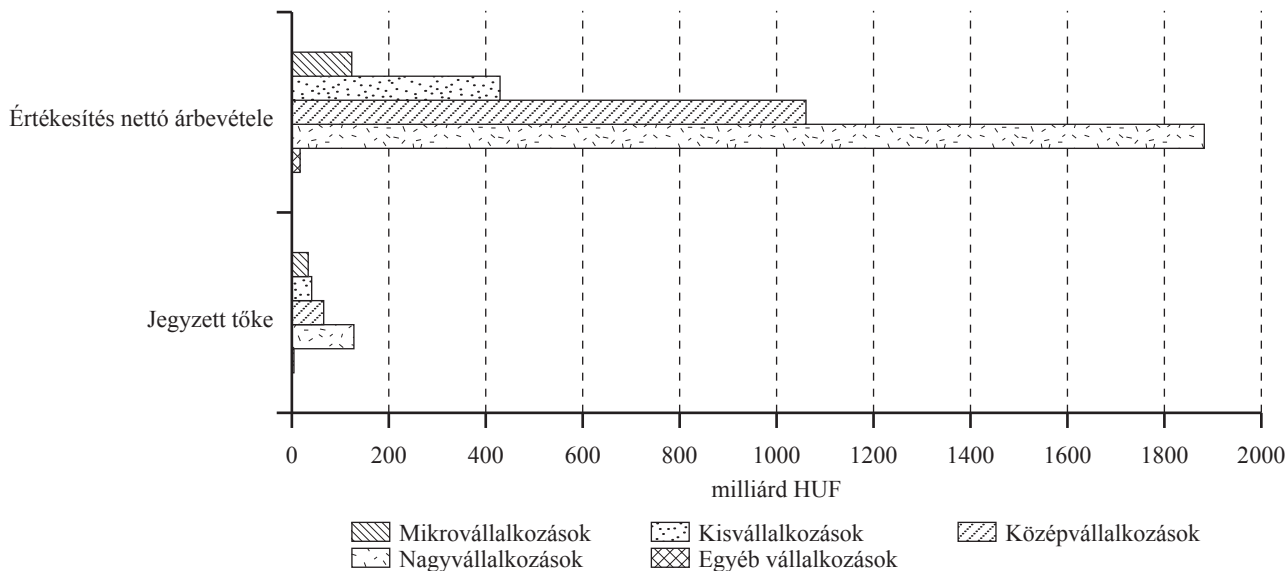
Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

12. ábra: Az élelmiszeripari vállalkozások árbevétel-arányos jövedelmezőségének alakulása a foglalkoztatottak száma szerinti méretkategóriákban 2016-ban

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

13. ábra: Az értékesítés nettó árbevételének és jegyzett tőkéjének alakulása méretkategóriánként 2016-ban

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Összefoglalás

Az élelmiszer-termelés gazdálkodó szervezeteinek pénzügyi helyzete 2016

Illés Ivett és Keményné Horváth Zsuzsanna

1. A mezőgazdasági társas vállalkozások adózás előtti eredménye 103,4 milliárd forintról 105,4 milliárd forintra, az üzemi tevékenységből származó eredménye pedig 107,3 milliárd forintról 114,8 milliárd forintra emelkedett 2016-ban. Ez utóbbi eredménytöbblet a bevételek 4,5 százalékos (96,3 milliárd forint) növekedésének köszönhető, miközben a ráfordítások szintén bővültek, ám a bevételeknél kisebb mértékben, összességében 4,3 százalékkal (88,9 milliárd forint). A mezőgazdasági vállalkozások pénzügyi műveleteinek eredménye továbbra is veszteségesnek minősült. Fontos megemlíteni azonban, hogy a számviteli változások befolyásolták az eredmények alakulását. Annak ellenére, hogy a mezőgazdasági társas vállalkozások száma mintegy 5 százalékkal csökkent, összes eszközállományuk 2,8 százalékkal 3100 milliárd forintra bővült az előző évhez képest. Az eszközállomány növekedését a pénzeszközök és a befektetett pénzügyi eszközök jelentős bővülése eredményezte. A források között a saját tőke állománya bővült számottevően, azon belül is az eredménytartálék és a jegyzett tőke állománya nőtt érdemben. Míg a tőkeállomány bővült, a kötelezettségek állománya csökkent, ezáltal a mezőgazdasági vállalkozások eladósodottsága tovább javult 2016-ban.
2. Az élelmiszeripari szakágazatok eredménykategóriái pozitívan változtak az előző évi eredményekhez képest 2016-ban. A legfontosabb változást a pénzügyi műveletek eredményének jelentős emelkedése és pozitív tartományba kerülése jelentette, amely így +4,7 milliárd forintra nőtt 2016-ban. Ennek hátterében elsősorban a pénzügyi műveletek bevételeinek kismértékű, 3,3 százalékos növekedése, illetve a ráfordítások jelentős, 19,1 százalékos csökkenése állt. Az élelmiszeripari szakágazatok jövedelemhelyzetének pozitív irányú változását mutatja, hogy tovább javult az árbevétel-arányos nyereség (ROS) 3,3-ról 3,8 százalékra. Annak ellenére, hogy az élelmiszeripari társas vállalkozások száma a 2015. évi 5335-ről 5250-re csökkent, az összes eszközállományuk 7,2 százalékkal 2633,1 milliárd forintra bővült az előző évhez képest. Az eszközökön belül az állományok megoszlása hasonló volt az előző évihez. Az eszközök állományának 177,5 milliárd forintos növekedését a befektetett eszközök 111,7 milliárd forintos bővülése segítette legnagyobb mértékben. A források esetében a tárgyévi növekményt teljes egészében a saját tőke növekedése okozta, és valamelyest a kötelezettségek csökkenése is ellensúlyozta.

Summary

The financial situation of agriculture and the food industry, 2016

ILLÉS, Ivett and KEMÉNYNÉ HORVÁTH, Zsuzsanna

1. Profit before tax of agricultural corporations increased from HUF 103.4 billion to HUF 105.4 billion and operating income grew from HUF 107.3 billion to HUF 114.8 billion in 2016. Income went up by 4.5 percent (HUF 96.3 billion) compared to a 4.3 percent increase in expenditure (HUF 88.9 billion). The financial operation of these corporations remained unprofitable. Changes in accounting influenced the results. Despite a 5 percent decrease in the number of agricultural corporations, their assets increased by 2.8 percent compared to the previous year to HUF 3100 billion. The substantial expansion of funds and the invested financial assets resulted in increasing total assets. Among the liabilities and shareholders' equity, the amount of equity, including the retained earnings and the subscribed capital, grew substantially. While equity increased, the volume of liabilities declined, thus the indebtedness of agricultural corporations continued to improve in 2016.
2. The results of the food industry sector changed positively in 2016 compared to the previous year. Financial operations changed from being negative to positive, to HUF 4.7 billion in 2016. This was caused by a slight, 3.3 percent increase in income from financial operations and a substantial, 19.1 percent decrease in expenditure. The positive trend in the income situation in the food industry sectors is shown by the fact that the return on sales improved further from 3.3 percent to 3.8 percent. Despite the number of the food industry corporations decreasing from HUF 5335 to 5250, their assets rose to HUF 2633.1 billion in 2016, a 7.2 percent increase compared to the previous year. The distribution of stocks within the assets was similar to the previous year. The HUF 177.5 billion surplus of assets was mainly caused by the increase of HUF 111.7 billion in invested assets. For liabilities and shareholders' equity, the growth of the current year was due to the concurrent increase in shareholders' equity and the decrease in liabilities.

Kivonat

Az élelmiszer-termelés gazdálkodó szervezeteinek pénzügyi helyzete 2016

Illés Ivett és Keményné Horváth Zsuzsanna

Az elemzés célja az élelmiszer-termelésben működő gazdálkodó szervezetek 2016. évi gazdálkodásának bemutatása a 2015. évi eredményekhez hasonlítva. A 9712 mezőgazdasági vállalkozás nemzetgazdasági szinten a gazdasági tevékenységet végző szervezetek között 4,2 százalékos arányt képviselt, míg a nyereségesen működő gazdaságok 4,5 százalékát jelentette 2016-ban. Az élelmiszeripari vállalkozások aránya a nemzetgazdaságban 2,3 százalék volt, a nyereségesen működő vállalkozások között pedig 2,1 százalékos részesedéssel bírt.

A mezőgazdasági társas vállalkozások adózás előtti eredménye érdemben nem változott, 103,4 milliárd forintról 105,4 milliárd forintra nőtt, míg az élelmiszeripari szervezetek adózás előtti eredménye 129,8 milli-

árd forintról 149,4 milliárd forintra bővült 2016-ban. Az élelmiszeripari szakágazatok eredménykategóriái között a legfontosabb változást a pénzügyi műveletek eredményének jelentős emelkedése és pozitív tartományba kerülése jelentette. A mezőgazdaság jövedelemhelyzete az előző évihez hasonlóan kedvező volt, az árbevétel- és a tőkearányos jövedelmezőségi mutatók (ROS, ROE) továbbra is 5 százalék körül alakultak. Az élelmiszeripar jövedelemhelyzete és likviditása tovább javult, az ágazat árbevétel-arányos nyeresége (ROS) 0,5 százalékponttal növekedett. A tőkeállomány szerkezetében bekövetkezett változásnak, azaz a saját tőke növekedésének és a kötelezettségállomány mérséklődésének köszönhetően csökkent az ágazat eladósodottságának mértéke.

Abstract

The financial situation of agriculture and the food industry, 2016

ILLÉS, Ivett and KEMÉNYNÉ HORVÁTH, Zsuzsanna

In this study, we examined the financial situation of corporations in agriculture and the food industry with double-entry bookkeeping in 2016 compared to the previous year. The 9712 agricultural corporations accounted for 4.2 percent of the total economy and 4.5 percent of the profitable companies in 2016. Food industry corporations had a 2.3 percent share of the total number organisations and a 2.1 percent share of the profitable companies. The profit before tax of agricultural corporations did not change significantly: it increased from HUF 103.4 billion to HUF 105.4 billion. The profit before tax of the food industry organisations

increased from HUF 129.8 billion to HUF 149.4 billion. In the food industry sectors, the financial operations increased significantly, and thus changed from being negative to positive. The income situation of agricultural corporations was as favourable as in the previous year, as the returns on sales and equity remained around 5 percent in 2016. The income situation and liquidity of the food industry continued to improve: the sectors' returns on sales rose by 0.5 percentage points. Owing to the structural changes in equity, as rising shareholders' equity and declining liabilities, the level of indebtedness of the sector decreased.

Mellékletek

Mellékletek jegyzéke

1. melléklet: A gazdasági ágak kettős könyvelést vezető vállalkozásainak főbb összehasonlító pénzügyi adatai 2016-ban, folyó áron.....	27	7. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eredménykimutatása, folyó áron (élelmiszerek, italok, dohánytermékek).....	33
2. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eredménykimutatása (mezőgazdaság, vadgazdálkodás, halászat).....	28	8. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások pénzügyi mutatóinak alakulása az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban.....	34
3. melléklet: Pénzügyi mutatók képlete	29	9. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eszközei, forrásai (élelmiszerek, italok, dohánytermékek).....	35
4. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások pénzügyi mutatóinak alakulása a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban.....	30	10. melléklet: Az élelmiszeripari vállalkozások szakágazatainak főbb pénzügyi adatai 2015–2016-ban.....	36
5. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eszközei, forrásai (mezőgazdaság, vadgazdálkodás, halászat).....	31	11. melléklet: Az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó gazdálkodó szervezetek főbb pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2015-ben, folyó áron (kettős könyvelést vezető).....	37
6. melléklet: A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat gazdálkodó szervezeteinek főbb pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2016-ban, folyó áron.....	32		

1. melléklet: A gazdasági ágak kettős könyvelést vezető vállalkozásainak főbb összehasonlító pénzügyi adatai
2016-ban, folyó áron

Megnevezés	Mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat	Erdőgazdálkodás	Élelmiszerek, italok és dohánytermékek gyártása	Egyéb ipar	Egyéb Gazdasági tevékenység	Összesen
Gazdálkodó szervezetek						
Száma	9 712	1 945	5 250	29 344	186 896	233 147
Ebből nyereségek aránya, %	65,7	57,7	57,5	66,5	59,3	60,4
Eszközállomány és idegen forrás						
Eszközállomány, millió HUF	3 099 751	194 388	2 633 124	23 092 059	34 444 239	57 536 297
Kötelezettségek az eszközállomány %-ában	38,8	25,1	51,6	37,4	54,7	52,2
Bevételek, ráfordítások, millió HUF						
Nettó árbevétel	1 864 966	133 860	3 513 027	23 022 212	32 311 032	60 845 097
Ráfordítások összesen	2 160 475	148 314	3 549 292	22 944 124	34 728 201	63 530 406
Ebből: üzemi tevékenység ráfordításai	2 137 221	147 618	3 498 789	22 444 881	34 094 667	62 323 176
adójellegű ráfordítások	13 108	2 015	172 873	253 877	546 933	988 806
Adójellegű ráfordítások az összes ráfordítás %-ában	0,61	1,36	4,87	1,11	1,57	1,56
Eredmény, millió HUF						
Üzemi tevékenység nyeresége	144 608	8 876	171 399	1 554 464	1 944 335	3 823 681
vesztesége	-29 800	-2 282	-26 681	-183 915	-385 188	-627 867
eredménye	114 808	6 594	144 717	1 370 549	1 559 147	3 195 814
Adózás előtti nyereség	138 670	9 059	178 592	1 562 280	1 896 615	3 785 217
veszteség	-33 261	-2 259	-29 174	-174 419	-503 658	-742 771
eredmény	105 409	6 800	149 417	1 387 861	1 392 958	3 042 446
100 Ft-ra jutó adózás előtti eredmény, HUF						
Az árbevételre	5,7	5,1	4,3	6,0	4,3	5,0
Az összes ráfordításra	4,9	4,6	4,2	6,0	4,0	4,8
A saját tőkére	5,5	5,3	12,8	13,5	11,3	11,8
Az összes eszközértékre	3,4	3,5	5,7	6,0	4,0	5,3

Forrás: NAV-adatok és NAV-gyorsjelentés alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

2. melléklet: **A kettős könyvelést vezető vállalkozások eredménykimutatása (mezőgazdaság, vadgazdálkodás, halászat)**

Megnevezés	2015	2016	Változás	2016. évi a 2015. évi százalékában
	millió HUF			
1. Belföldi értékesítés nettó árbevétele	1 566 964	1 618 339	51 374	103,3
2. Exportértékesítés nettó árbevétele	216 108	246 627	30 519	114,1
I. Értékesítés nettó árbevétele	1 783 072	1 864 966	81 894	104,6
II. Aktivált saját teljesítmények értéke	76 546	78 340	1 794	102,3
3. Visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatás	140 283	137 817	-2 466	98,2
III. Egyéb bevételek	296 146	308 724	12 578	104,2
4. Anyagköltség	817 340	816 326	-1 014	99,9
5. Eladott áruk beszerzési értéke	437 593	491 063	53 470	112,2
IV. Anyagjellegű ráfordítások	1 574 925	1 648 997	74 072	104,7
6. Bérköltség	157 264	162 989	5 726	103,6
7. Személyi jellegű egyéb kifizetés	20 765	20 207	-558	97,3
8. Bérjárulékok	40 995	41 025	30	100,1
V. Személyi jellegű ráfordítások	219 024	224 221	5 198	102,4
VI. Értécsökkenési leírás	151 522	155 863	4 341	102,9
9. Adójellegű ráfordítások	12 883	13 108	224	101,7
VII. Egyéb ráfordítások	102 895	108 140	5 245	105,1
Üzemi tevékenység nyeresége	136 728	144 608	7 880	105,8
vesztesége	-29 402	-29 800	-398	101,4
A. ÜZEMI TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE	107 326	114 808	7 482	107,0
10. Kamatbevételek	5 077	3 753	-1 325	73,9
11. Kapott osztalékrészesedés	5 702	1 279	-4 422	22,4
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei	19 539	13 794	-5 745	70,6
12. Kamat, kamatjellegű ráfordítások	16 139	12 530	-3 608	77,6
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai	27 141	23 254	-3 887	85,7
Pénzügyi műveletek nyeresége	9 710	5 353	-4 357	55,1
vesztesége	-17 312	-14 813	2 499	85,6
B. PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE	-7 602	-9 460	-1 858	124,4
C. SZOKÁSOS VÁLLALKOZÁSI EREDMÉNY	99 724	105 348	5 624	105,6
X. Rendkívüli bevételek	9 085	0	-9 085	0,0
XI. Rendkívüli ráfordítások	5 334	0	-5 334	0,0
Rendkívüli nyereség	7 141	0	-7 141	0,0
veszteség	-3 389	0	3 389	0,0
D. RENDKÍVÜLI EREDMÉNY	3 752	0	-3 752	0,0
Adózás előtti nyereség	134 708	138 670	3 962	102,9
veszteség	-31 278	-33 261	-1 982	106,3
E. ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY	103 430	105 409	1 980	101,9
13. Adófizetési kötelezettség	9 364	10 196	833	108,9
Adózás utáni nyereség	125 654	128 756	3 102	102,5
veszteség	-31 588	-33 543	-1 955	106,2
F. ADÓZÁS UTÁNI EREDMÉNY	94 066	95 213	1 147	101,2

Forrás: NAV-adatok és NAV-gyorsjelentés alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

3. melléklet: Pénzügyi mutatók képlete

Megnevezés	Számítások
Vagyoni helyzet	
Befektetett eszközök aránya (%)	Befektetett eszközök/Eszközök összesen
Forgóeszközök aránya (%)	Forgóeszközök/Eszközök összesen
Tőkeerősség (%)	Saját tőke/Források összesen
Jegyzett tőke aránya (%)	Jegyzett tőke/Források összesen
Kötelezettség aránya (%)	Kötelezettségek/Források összesen
Befektetett eszközök fedezettsége (%)	Saját tőke/Befektetett eszközök
Saját tőke növekedése (%)	Saját tőke/Jegyzett tőke
Forgótőke alakulása (millió Ft)	Forgóeszközök – Rövid lejáratú kötelezettségek
Forgótőke aránya (%)	Forgótőke/Saját tőke
Pénzügyi helyzet	
Likviditási ráta (%)	Forgóeszközök/Rövid lejáratú kötelezettségek
Likviditási gyorsráta (%)	(Forgóeszközök – Készletek)/Rövid lejáratú kötelezettségek
Pénzhányad (%)	(Pénzeszközök + Értékpapírok)/Rövid lejáratú kötelezettségek
Pénzeszköz-likviditás (%)	Pénzeszközök/Rövid lejáratú kötelezettségek
Hitelfedezettség (%)	Vevők/Szállítók
Hitelfedeztettségi mutató (%)	Követelések/Rövid lejáratú kötelezettségek
Megtérülési mutatók	
Készletek forgási sebessége (nap)	(Készletek×365)/Nettó árbevétel
Kintlévőségek időtartama (nap)	(Vevők×365)/Értékesítés nettó árbevétele
Szállítói tartozások időtartama (nap)	(Szállítók×365)/Anyagjellegű ráfordítások
Jövedelemhelyzet	
Bruttó termelési érték	Nettó árbevétel – ELÁBÉ – Közvetített szolgáltatások + Aktivált saját teljesítmények
Nettó termelési érték	Bruttó termelési érték – Anyagköltség – Igénybe vett szolgáltatások – Amortizáció
Folyó termelőfelhasználás	Anyagköltség + Igénybe vett szolgáltatások + Egyéb szolgáltatások + Közvetített szolgáltatások – Földbérleti díj
Bruttó hozzáadott érték	Kibocsátás – Folyó termelőfelhasználás
Élő munka hatékonysága	Nettó árbevétel/Statisztikai állományi létszám
Eszközhatékonyság	Nettó termelési érték/Tárgyi eszközök összesen
Jövedelmezőség	
Árbevétel-arányos adózott eredmény, ROS (%)	Adózott eredmény/Nettó árbevétel
Tőkearányos adózott eredmény, ROE (%)	Adózott eredmény/Saját tőke
Eszközarányos adózott eredmény, ROA (%)	Adózott eredmény/Eszközök összesen
Befektetett eszköz jövedelmezősége (%)	Adózott eredmény/Befektetett eszközök
Bérijövedelmezőség (%)	Adózott eredmény/Bér- és személyi jellegű ráfordítás
1 főre jutó adózott eredmény	Adózott eredmény/Átlagos állományi létszám
Saját tőke jövedelmezősége (%)	Szokásos vállalkozási eredmény/Saját tőke
Alaptőke jövedelmezősége (%)	Adózott eredmény/Jegyzett tőke
Tőkeáttételi mutatók	
Eladósodottság foka (%)	Kötelezettségek/Eszközök összesen
Eladósodottság mértéke (%)	Kötelezettségek/Saját tőke
Nettó eladósodottság foka (%)	(Kötelezettségek – Követelések)/Saját tőke

Forrás: NAV-adatok és NAV-gyorsjelentés alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

4. melléklet: **A kettős könyvelést vezető vállalkozások pénzügyi mutatóinak alakulása a mezőgazdasági, vadgazdálkodási és halászati ágazatban**

Megnevezés	Mezőgazdaság		Változás
	2015	2016	
Vagyoni helyzet			
Befektetett eszközök aránya (%)	54,7	54,4	-0,3
Forgóeszközök aránya (%)	43,6	44,1	0,6
Tőkeerősség (%)	59,3	61,5	2,2
Jegyzett tőke aránya (%)	9,0	9,7	0,6
Kötelezettség aránya (%)	38,8	37,0	-1,8
Befektetett eszközök fedezettsége (%)	108,5	113,1	4,6
Saját tőke növekedése (%)	655,8	635,8	-20,0
Forgótőke alakulása (millió HUF)	606 133	662 827	56 694
Forgótőke aránya (%)	33,9	34,8	0,9
Pénzügyi helyzet			
Likviditási ráta (%)	185,8	194,1	8,3
Likviditási gyorsráta (%)	113,0	120,8	7,7
Pénzhányad (%)	43,0	49,3	6,3
Pénzeszköz-likviditás (%)	36,9	43,4	6,5
Hitelfedezettség (%)	87,3	91,0	3,7
Hitelfedezettségi mutató (%)	70,0	71,5	1,4
Megtérülési mutatók			
Készletek forgási sebessége (nap)	105,2	101,1	-4,1
Kintlévőségek időtartama (nap)	43,8	45,7	1,9
Szállítói tartozások időtartama (nap)	56,7	56,8	0,0
Jövedelemhelyzet			
Bruttó termelési érték (millió HUF)	1 401 601	1 432 565	30 964
Nettó termelési érték (millió HUF)	161 105	166 852	5 747
Folyó termelőfelhasználás (millió HUF)	1 009 242	1 051 419	42 177
Bruttó hozzáadott érték (millió HUF)	392 360	381 146	-11 213
Élő munka hatékonysága	25,5	27,5	2,1
Eszközhatékonyság	11,2	11,7	0,5
Jövedelmezőség			
Árbevétel-arányos adózott eredmény, ROS (%)	5,3	5,1	-0,2
Tőkearányos adózott eredmény, ROE (%)	5,3	5,0	-0,3
Eszközarányos adózott eredmény, ROA (%)	3,1	3,1	0,0
Befektetett eszköz jövedelmezősége (%)	5,7	5,7	-0,1
Bérijövedelmezőség (%)	42,9	42,5	-0,5
1 főre jutó adózott eredmény	1,3	1,4	0,1
Saját tőke jövedelmezősége (%)	5,6	5,5	0,0
Alaptőke jövedelmezősége (%)	34,5	31,8	-2,7
Tőkeáttételi mutatók			
Eladósodottság foka (%)	38,8	37,0	-1,8
Eladósodottság mértéke (%)	65,4	60,1	-5,2
Nettó eladósodottság foka (%)	37,7	33,7	-4,0

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

5. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eszközei, forrásai (mezőgazdaság, vadgazdálkodás, halászat)

Megnevezés	2015	2016	Változás	2016. évi a 2015. évi százalékában
	millió HUF			
Vállalkozások száma				
Összesen	10 210	9 712	-498	95,1
Eszközállomány folyó áron, millió HUF				
A. Befektetett eszközök	1 649 000	1 684 869	35 869	102,2
I. Immateriális javak	116 640	118 053	1 413	101,2
1. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke	614	434	-180	70,7
II. Tárgyi eszközök	1 434 448	1 427 000	-7 448	99,5
1. Ingatlanok	735 550	730 822	-4 728	99,4
2. Műszaki gépek, berendezések, jármű	459 407	459 519	112	100,0
3. Tenyészállatok	80 382	79 914	-468	99,4
4. Beruházások, felújítások	46 085	47 886	1 801	103,9
5. Egyéb berendezés	44 498	43 522	-976	97,8
6. Egyéb	68 525	65 337	-3 188	95,3
III. Befektetett pénzügyi eszközök	97 912	139 816	41 903	142,8
B. Forgóeszközök	1 312 850	1 367 229	54 379	104,1
I. Készletek	513 943	516 604	2 660	100,5
II. Követelések	495 003	503 399	8 397	101,7
III. Értékpapírok	43 162	41 278	-1 884	95,6
IV. Pénzeszközök	260 742	305 948	45 206	117,3
C. Aktív időbeli elhatárolások	52 693	47 654	-5 039	90,4
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	3 014 543	3 099 751	85 208	102,8
Eszközállomány forrásai folyó áron, millió HUF				
D. Saját tőke	1 788 842	1 906 058	117 216	106,6
I. Jegyzett tőke	272 785	299 805	27 020	109,9
II. Jegyzett, de be nem fizetett tőke	-298	-797	-499	267,4
III. Tőketartalék	350 552	358 330	7 778	102,2
IV. Eredménytartalék	748 188	822 155	73 968	109,9
V. Egyéb tartalékok	349 915	332 111	-17 804	94,9
VI. Mérleg szerinti eredmény	67 700	94 454	26 754	139,5
E. Céltartalékok	2 231	1 741	-490	78,1
F. Kötelezettségek	1 169 416	1 146 107	-23 309	98,0
I. Hátrasorolt kötelezettségek	15 044	17 286	2 242	114,9
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	447 654	424 418	-23 235	94,8
1. Hosszú lejáratú hitelek	146 662	189 959	43 297	129,5
2. Tul. által nyújtott hosszú lej. kölcsön	52 762	160 763	108 001	304,7
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	706 718	704 402	-2 315	99,7
1. Rövid lejáratú köt. áruszállításból	244 799	256 391	11 592	104,7
2. Rövid lejáratú köt. tul. szembeni	84 809	71 734	-13 075	84,6
3. Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök	157 145	139 492	-17 653	88,8
G. Passzív időbeli elhatárolások	54 055	45 845	-8 210	84,8
FORRÁSOK ÖSSZESEN	3 014 543	3 099 751	85 208	102,8

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

6. melléklet: A mezőgazdaság, vadgazdálkodás és halászat gazdálkodó szervezeteinek főbb pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2016-ban, folyó áron

Megnevezés	Vállalkozások száma	Értékesítés nettó árbevétele	Saját tőke	Jegyzett tőke	Jegyzett tőke		Adózás előtti eredmény	
					belföldi magán tulajdon aránya, %	külföldi		
		millió HUF			tulajdon aránya, %		millió HUF	
Adózás előtti eredmény jellege szerint								
Nyereséges	6 376	1 616 449	1 601 798	185 629	53,78	12,05	138 670	
Veszteséges	2 901	248 464	304 019	113 391	29,09	42,33	-33 261	
0 eredményű	435	52	241	785	77,04	5,05	0	
Összesen	9 712	1 864 966	1 906 058	299 805	44,50	23,49	105 409	
Foglalkoztatottak száma szerint								
0	3 395	56 033	63 197	16 974	61,10	9,92	6 323	
1	1 904	56 955	49 551	11 915	78,30	6,90	6 517	
2–9	2 918	315 780	310 435	35 668	64,42	11,17	31 476	
10–49	fő közötti létszám	1 236	702 222	800 388	116 629	37,05	42,64	41 677
50–249		249	633 267	596 887	100 471	45,29	14,13	16 373
250 fő és nagyobb		10	100 709	85 600	18 148	11,13	0,00	3 044
Összesen	9 712	1 864 966	1 906 058	299 805	44,50	23,49	105 409	
Gazdálkodási forma szerint								
Kft.	6 886	1 319 652	1 200 967	169 894	44,87	33,06	84 051	
Rt.	296	401 342	545 909	107 602	42,96	4,42	15 160	
Szövetkezet	360	73 040	67 359	6 643	88,16	0,69	1 559	
Bt.	1 385	47 947	57 881	11 649	14,15	81,09	5 505	
Nonprofit szervezet	80	2 676	9 424	1 080	48,94	0,28	-1 070	
Egyéb	705	20 309	24 518	2 937	99,36	0,01	205	
Összesen	9 712	1 864 966	1 906 058	299 805	44,50	23,49	105 409	
Vállalkozások nagysága szerint								
Mikrovállalkozás	8 124	389 251	393 571	62 527	67,44	9,98	41 139	
Kisvállalkozás	1 248	673 079	800 286	115 498	36,21	43,19	42 448	
Középvállalkozás	248	535 413	578 008	99 607	47,18	12,75	15 100	
Nagyvállalkozás	12	258 528	123 025	19 739	10,24	8,06	6 573	
Egyéb vállalkozás	80	8 695	11 168	2 434	16,52	0,05	150	
Összesen	9 712	1 864 966	1 906 058	299 805	44,50	23,49	105 409	

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

7. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eredménykimutatása, folyó áron (élelmiszerek, italok, dohánytermékek)

Megnevezés	2015	2016	Változás	2016. évi a 2015. évi százalékában
	millió HUF			
1. Belföldi értékesítés nettó árbevétele	2 264 698	2 323 952	59 254	102,6
2. Exportértékesítés nettó árbevétele	1 197 286	1 189 075	-8 211	99,3
I. Értékesítés nettó árbevétele	3 461 984	3 513 027	51 042	101,5
II. Aktivált saját teljesítmények értéke	22 184	24 973	2 789	112,6
3. Visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatás	5 346	4 982	-365	93,2
III. Egyéb bevételek	120 790	105 506	-15 283	87,3
4. Anyagköltség	1 828 070	1 849 921	21 851	101,2
5. Eladott áruk beszerzési értéke	419 858	417 288	-2 570	99,4
IV. Anyagjellegű ráfordítások	2 697 387	2 740 306	42 918	101,6
6. Bérköltség	230 175	240 602	10 428	104,5
7. Személyi jellegű egyéb kifizetés	36 356	33 598	-2 758	92,4
8. Bérjárulékok	62 600	65 764	3 164	105,1
V. Személyi jellegű ráfordítások	329 131	339 964	10 833	103,3
VI. Értéksökkenési leírás	100 064	101 283	1 219	101,2
9. Adójellegű ráfordítások	169 802	172 873	3 071	101,8
VII. Egyéb ráfordítások	341 072	317 235	-23 837	93,0
Üzemi tevékenység nyeresége	169 205	171 399	2 194	101,3
vesztesége	-31 901	-26 681	5 220	83,6
A. ÜZEMI TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE	137 304	144 717	7 414	105,4
10. Kamatbevételek	3 638	3 177	-461	87,3
11. Kapott osztalékrészesedés	8 112	22 410	14 298	276,3
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei	53 448	55 204	1 756	103,3
12. Kamat, kamatjellegű ráfordítások	18 852	21 642	2 791	114,8
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai	62 417	50 504	-11 913	80,9
Pénzügyi műveletek nyeresége	10 265	23 452	13 186	228,5
vesztesége	-19 234	-18 752	482	97,5
B. PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE	-8 969	4 700	13 669	-52,4
C. SZOKÁSOS VÁLLALKOZÁSI EREDMÉNY	128 335	149 417	21 083	116,4
X. Rendkívüli bevételek	10 409	0	-10 409	0,0
XI. Rendkívüli ráfordítások	8 974	0	-8 974	0,0
Rendkívüli nyereség	7 867	0	-7 867	0,0
veszteség	-6 433	0	6 433	0,0
D. RENDKÍVÜLI EREDMÉNY	1 434	0	-1 434	0,0
Adózás előtti nyereség	161 437	178 592	17 155	110,6
veszteség	-31 668	-29 174	2 493	92,1
E. ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY	129 769	149 417	19 648	115,1
13. Adófizetési kötelezettség	14 485	15 155	670	104,6
Adózás utáni nyereség	147 139	163 662	16 523	111,2
veszteség	-31 854	-29 399	2 455	92,3
F. ADÓZÁS UTÁNI EREDMÉNY	115 284	134 263	18 978	116,5

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

8. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások pénzügyi mutatóinak alakulása az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó ágazatban

Megnevezés	Élelmiszeripar		Változás
	2015	2016	
Vagyoni helyzet			
Befektetett eszközök aránya (%)	47,3	48,3	1,1
Forgóeszközök aránya (%)	51,2	50,2	-1,0
Tőkeösszeg (%)	39,3	44,2	4,9
Jegyzett tőke aránya (%)	11,0	10,4	-0,6
Kötelezettség aránya (%)	56,4	51,6	-4,7
Befektetett eszközök fedezettsége (%)	83,2	91,5	8,3
Saját tőke növekedése (%)	358,3	427,1	68,8
Forgótőke alakulása (millió Ft)	332 242	443 763	111 521
Forgótőke aránya (%)	34,4	38,1	3,7
Pénzügyi helyzet			
Likviditási ráta (%)	135,9	150,6	14,6
Likviditási gyorsráta (%)	85,1	96,4	11,3
Pénzhányad (%)	17,3	20,9	3,6
Pénzeszköz-likviditás (%)	15,4	18,8	3,4
Hitelfedezettség (%)	111,1	119,2	8,0
Hitelfedezettségi mutató (%)	67,8	75,5	7,6
Megtérülési mutatók			
Készletek forgási sebessége (nap)	49,5	49,4	-0,1
Kintlévőségek időtartama (nap)	36,9	41,4	4,5
Szállítói tartozások időtartama (nap)	42,6	44,6	2,0
Jövedelemhelyzet			
Bruttó termelési érték	3 048 378	3 096 953	48 575
Nettó termelési érték	713 308	724 370	11 062
Folyó termelőfelhasználás	2 277 072	2 322 612	45 540
Bruttó hozzáadott érték	771 306	774 341	3 035
Élő munka hatékonysága	37,1	38,6	1,6
Eszközhatékonyság	0,7	0,7	0,0
Jövedelmezőség			
Árbevétel-arányos adózott eredmény, ROS (%)	3,3	3,8	0,5
Tőkearányos adózott eredmény, ROE (%)	11,9	11,5	-0,4
Eszközarányos adózott eredmény, ROA (%)	4,7	5,1	0,4
Befektetett eszköz jövedelmezősége (%)	9,9	10,6	0,6
Bérijövedelmezőség (%)	35,0	39,5	4,5
1 főre jutó adózott eredmény	123,4	147,7	24,3
Saját tőke jövedelmezősége (%)	13,3	12,8	-0,5
Alaptőke jövedelmezősége (%)	42,8	49,2	6,5
Tőkeáttételi mutatók			
Eladósodottság foka (%)	56,4	51,6	-4,7
Eladósodottság mértéke (%)	143,4	116,8	-26,6
Nettó eladósodottság foka (%)	78,4	59,9	-18,6

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

9. melléklet: A kettős könyvelést vezető vállalkozások eszközei, forrásai (élelmiszerek, italok, dohánytermékek)

Megnevezés	2015	2016	Változás	2016. évi a 2015. évi százalékában
	millió HUF			
Vállalkozások száma				
Összesen	5 335	5 250	-85	98,4
Eszközállomány folyó áron, millió HUF				
A. Befektetett eszközök	1 160 801	1 272 467	111 666	109,6
I. Immateriális javak	24 952	24 718	-234	99,1
1. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke	2 139	1 332	-808	62,3
II. Tárgyi eszközök	1 041 698	1 090 598	48 900	104,7
1. Ingatlanok	505 737	503 927	-1 809	99,6
2. Műszaki gépek, berendezések, jármű	366 373	359 932	-6 441	98,2
3. Tenyészállatok	292	751	459	257,1
4. Beruházások, felújítások	57 637	93 869	36 232	162,9
5. Egyéb berendezés	51 712	54 330	2 618	105,1
6. Egyéb	59 948	77 789	17 841	129,8
III. Befektetett pénzügyi eszközök	94 151	157 151	63 000	166,9
B. Forgóeszközök	1 256 631	1 321 249	64 618	105,1
I. Készletek	469 614	475 395	5 781	101,2
II. Követelések	626 946	662 230	35 284	105,6
III. Értékpapírok	17 893	18 779	886	105,0
IV. Pénzeszközök	142 177	164 844	22 666	115,9
C. Aktív időbeli elhatárolások	38 144	39 408	1 265	103,3
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	2 455 575	2 633 124	177 549	107,2
Eszközállomány forrásai folyó áron, millió HUF				
D. Saját tőke	965 283	1 164 354	199 071	120,6
I. Jegyzett tőke	269 404	272 624	3 220	101,2
II. Jegyzett, de be nem fizetett tőke	-439	-803	-364	183,1
III. Tőketartalék	211 229	275 822	64 593	130,6
IV. Eredménytartalék	240 896	308 276	67 380	128,0
V. Egyéb tartalékok	179 626	174 370	-5 255	97,1
VI. Mérleg szerinti eredmény	64 567	134 065	69 498	207,6
E. Céltartalékok	14 133	13 065	-1 068	92,4
F. Kötelezettségek	1 384 160	1 359 407	-24 753	98,2
I. Hátrasorolt kötelezettségek	52 948	46 721	-6 228	88,2
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	406 822	435 201	28 379	107,0
1. Hosszú lejáratú hitelek	82 977	227 740	144 763	274,5
2. Tul. által nyújtott hosszú lej. kölcsön	51 923	52 010	87	100,2
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	924 389	877 486	-46 904	94,9
1. Rövid lejáratú köt. áruszállításból	314 784	334 667	19 883	106,3
2. Rövid lejáratú köt. tul. szembeni	106 735	59 184	-47 551	55,4
3. Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök	172 503	219 444	46 941	127,2
G. Passzív időbeli elhatárolások	92 000	96 298	4 299	104,7
FORRÁSOK ÖSSZESEN	2 455 575	2 633 124	177 549	107,2

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

10. melléklet: Az élelmiszeripari vállalkozások szakágazatainak főbb pénzügyi adatai 2015–2016-ban

Megnevezés	Vállalkozások száma		Értékesítés nettó árbevétele		Adózás előtti eredmény		Saját tőke		Saját tőkére vetített jövedelmezőség		Árbevétel arányos jövedelmezőség		Kötelezettségek	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	576	579	790 722	841 502	27 808	21 728	166 000	194 757	17	11	4	3	239 333	233 791
Húsfeldolgozás, -tartósítás	73	76	124 192	132 916	4 970	4 406	34 137	39 098	15	11	4	3	51 222	35 263
Baromfihús feldolgozása, tartósítása	131	133	325 488	339 012	12 060	4 680	63 460	68 167	19	7	4	1	82 694	83 354
Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	372	370	341 042	369 574	10 778	12 641	68 404	87 492	16	14	3	3	105 416	115 174
Halfeldolgozás, -tartósítás	12	9	266	188	140	6	-164	14	-85	41	53	3	654	138
Gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	507	523	219 316	209 277	11 547	9 314	107 014	106 287	11	9	5	4	116 913	108 954
Növényi, állati olaj gyártása	62	70	209 319	214 139	6 225	3 973	20 683	25 300	30	16	3	2	127 753	133 217
Tejfeldolgozás	132	137	288 545	267 708	9 505	7 749	67 474	82 680	14	9	3	3	77 597	67 856
Tejtermék gyártása	95	96	281 004	260 508	9 147	7 771	65 961	81 159	14	10	3	3	74 142	64 131
Jégkrém gyártása	37	41	7 541	7 201	359	-22	1 513	1 521	24	-1	5	0	3 455	3 726
Malomipari termék, keményítő gyártása	132	120	231 417	216 492	15 252	22 336	75 699	94 797	20	24	7	10	77 594	58 584
Malomipari termék gyártása	121	112	133 511	115 002	1 432	5 201	41 668	46 396	3	11	1	5	54 293	42 861
Keményítő, keményítőtermék gyártása	11	8	97 906	101 491	13 820	17 136	34 031	48 401	41	35	14	17	23 301	15 724
Pékáru, tésztafélék gyártása	1 548	1 472	285 111	261 975	11 452	17 126	93 338	107 661	12	16	4	7	91 918	84 748
Kenyer, friss pékáru gyártása	155	151	42 765	43 412	964	2 660	21 994	24 619	4	11	2	6	16 426	17 855
Tartósított lisztes áru gyártása	1 273	1 202	155 015	152 620	4 442	5 633	40 955	45 462	11	12	3	4	43 791	42 671
Tésztafélék gyártása	120	119	87 332	65 942	6 046	8 832	30 389	37 580	20	24	7	13	31 702	24 222
Egyéb élelmiszer gyártása	692	710	504 803	528 092	19 482	20 906	137 804	151 991	14	14	4	4	187 965	258 140
Cukorgyártás	7	8	102	43	-166	-83	2 129	2 052	-8	-4	-163	-193	446	557
Takarmány gyártása	158	156	327 774	337 571	16 701	32 130	69 987	155 043	24	21	5	10	160 642	127 517
Ital gyártása	1 507	1 466	450 504	477 640	11 507	13 827	191 961	209 792	6	7	3	3	245 511	245 270
Dohánytermék gyártása	9	8	154 207	158 441	149	323	35 487	36 033	0	1	0	0	58 280	41 192
Összesen	5 335	5 250	3 461 984	3 513 027	129 769	149 417	965 283	1 164 354	13	13	4	4	1 384 160	1 359 407

Forrás: NAV- adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

11. melléklet: Az élelmiszereket, italokat és dohánytermékeket gyártó gazdálkodó szervezetek főbb pénzügyi adatai néhány jellemző szerint 2015-ben, folyó áron (kettős könyvelést vezetőik)

Megnevezés	Vállalkozások száma	Értékesítés nettó árbevétele	Saját tőke	Jegyzett tőke	Jegyzett tőke		Adózás előtti eredmény	Árbevétel- arányos adózás előtti eredmény, %	Sajáttőke- előtti eredmény, %	
					belföldi magán	külföldi				
			millió HUF		tulajdon aránya, %		millió Ft			
Adózás előtti eredmény jellege szerint										
Nyereséges	3 018	3 058 564	1 053 638	202 375	17,45	47,73	178 592	5,84	16,95	
Veszteséges	1 991	454 460	111 049	69 528	16,75	53,92	-29 174	-6,42	-26,27	
0 eredményű	241	3	-334	721	77,11	19,01	0	0,00	0,00	
Összesen	5 250	3 513 027	1 164 354	272 624	17,43	49,24	149 417	4,25	12,83	
Foglalkoztatottak száma szerint										
0	1 445	19 786	20 334	10 254	48,78	28,93	969	4,90	4,77	
1	820	17 320	15 518	7 469	37,27	14,81	-424	-2,45	-2,73	
2-9	1 675	119 766	57 608	16 851	54,30	6,83	2 824	2,36	4,90	
10-49	fő közötti	962	473 706	212 663	42 333	34,75	27,33	19 736	4,17	9,28
50-249	létszám	295	1 133 024	385 729	71 840	19,14	45,47	44 092	3,89	11,43
250 fő és nagyobb		53	1 749 425	472 502	123 877	1,71	68,43	82 220	4,70	17,40
Összesen	5 250	3 513 027	1 164 354	272 624	17,43	49,24	149 417	4,25	12,83	
Gazdálkodási forma szerint										
Kft.	4 258	2 626 085	897 686	170 525	21,19	55,56	134 910	5,14	15,03	
Rt.	135	844 359	251 576	100 161	10,25	38,84	13 162	1,56	5,23	
Szövetkezet	11	1 422	380	148	99,63	0,00	-55	-3,90	-14,60	
Bt.	586	28 443	10 928	1 241	46,65	45,16	1 356	4,77	12,41	
Nonprofit szervezet	12	15	90	31	59,49	0,00	-18	-121,30	-20,14	
Egyéb	248	12 703	3 694	519	70,64	3,08	63	0,50	1,71	
Összesen	5 250	3 513 027	1 164 354	272 624	17,43	49,24	149 417	4,25	12,83	
Vállalkozások nagysága szerint										
Mikrovállalkozás	3 901	123 571	81 874	33 690	49,22	15,27	1 711	1,38	2,09	
Kisvállalkozás	966	429 541	199 785	40 929	35,08	26,88	18 140	4,22	9,08	
Középvállalkozás	294	1 060 611	354 768	65 694	19,56	48,02	45 204	4,26	12,74	
Nagyvállalkozások	58	1 882 293	515 163	128 015	2,88	67,60	87 600	2,54	17,00	
Egyéb vállalkozások	31	17 011	12 764	4 296	0,80	0,00	-3 237	1,72	-25,36	
Összesen	5 250	3 513 027	1 164 354	272 624	17,43	49,24	149 417	4,25	12,83	

Forrás: NAV-adatok alapján készült az AKI Horizontális Elemzési Osztályán

Hivatkozások jegyzéke

1. KSH (2016a): A mezőgazdaság szerepe a nemzetgazdaságban. Budapest, Központi Statisztikai Hivatal. www.ksh.hu
2. KSH (2016b): STADAT. Alkalmazásban állók létszáma a nemzetgazdaságban (2000–2016). Budapest, Központi Statisztikai Hivatal. www.ksh.hu
3. KSH (2016c): STADAT. Alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete a nemzetgazdaságban (2000–2016). Budapest, Központi Statisztikai Hivatal. www.ksh.hu
4. KSH (2016d): STADAT. Agrárrolló (2000–2016). Budapest, Központi Statisztikai Hivatal. www.ksh.hu

Jogszabályok

5. 2004. évi XXXIV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlesztésük támogatásáról

